

285 10 การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาชนบท
 การศึกษาเฉพาะกรณี โครงการพัฒนาชนบท ตำบลลู่เตา
 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๑๐๐, ๑๐๐ ๑, ๑๐๐ ๒

The Factors Effect to Community Participation
 in Community Development Project :
 Study in Prince of Songkhla Rural outreach Program
 for Koo-tau.

Order Key 15181
 BIB Key 141504

690 ก ๓๐
 HN 200.55-29C6
 ๒๓๑ ๒๕๓๐
 ๒ ๖ ส.ค. ๒๕๓๑ ค. ๑

๑๐๐ ๐/๕ ภาษาถิ่น อ่อนชื่นจิตร
 ๑๐๐ ๐/๕ ภาษาถิ่น ลิ้มชัยอรุณเรือง - ๑๕ ๐/๕ วัฒนธรรม
 ๑๐๐ ๐/๕ ภาษาถิ่น จรุงตุ๊กดี ๑๕ ๐/๕ วัฒนธรรม

บทคัดย่อ

หัวข้อเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาชนบท : การศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการพัฒนาชนบทตำบลลูกเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผู้ดำเนินการวิจัย สุภาณี อ่อนชื่นจิตร
สาวิตรี ลิ้มชัยอรุณเรือง
เยาวณี จรุงฤกษ์

สถาบันที่ทำการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ทุนสนับสนุน โดยสำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ

ปีที่ทำการวิจัย พ.ศ. 2529

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามลักษณะสังคม เศรษฐกิจ ไร่นา เพศ อายุ ศาสนา
สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของครอบครัว การมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้นตอน
ของการพัฒนา และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในโครงการย่อย ตามลักษณะโครงการ
พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมและสุขภาพ และพัฒนาองค์กรชุมชน ประชากรตัวอย่างเป็นหัวหน้า
ครัวเรือน หรือตัวแทนจำนวน 527 คน จำนวน 10 หมู่บ้าน โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี
Simple random Sampling เป็นจำนวน 50 % ของครัวเรือน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดย
การสัมภาษณ์

ผลของการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ซึ่งพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในโครงการในระดับสูงกว่าเพศหญิง ประชากรกลุ่มอายุ 41-60 ปี มีส่วนร่วมในระดับสูง ประชากรตัวอย่างประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ หรือทำการประมง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และประชากรตัวอย่างที่มีรายได้อายัดต่ำกว่า 3,000 บาท มีส่วนร่วมมากที่สุด โครงการย่อยซึ่งประชากรตัวอย่างเข้าร่วมมากที่สุด คือ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพทอผ้าเพื่อต้องการมีรายได้อะละผลผลิตเพิ่มขึ้น จากประชากรตัวอย่างซึ่งเข้าร่วมโครงการมากกว่า 10 ครั้ง จะได้รับทราบข่าวจากผู้นำชุมชน (กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน) และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้เข้าร่วมโครงการเท่านั้น ส่วนขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการประชากรตัวอย่างจะเข้าร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติมากที่สุด และรองลงมาคือ การวางแผน การรวบรวมข้อมูล การระบุปัญหา และการประเมินผลตามลำดับ.

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
บทคัดย่อ	
บท	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	3
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
3 วิธีการวิจัย	15
รูปแบบการวิจัย	15
กลุ่มตัวอย่าง	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล	16
การวิเคราะห์ข้อมูล	17
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	18
5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	อัตราส่วนรอยของลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง	20
2	อัตราส่วนรอยของประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมส่วนรวมของหมู่บ้าน	24
3	อัตราส่วนรอยของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าร่วม/ไม่เข้าร่วมโครงการฯ และ เหตุผลของการไม่เข้าร่วมโครงการฯ	27
4	แสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามการเข้าร่วมกลุ่มโครงการฯ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ และบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ	29
5	อัตราส่วนรอยของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ และโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน จำแนกตามเหตุผลของการ เข้าร่วมโครงการฯ	31
6	จำนวนและรอยละของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลภูเต่า จำแนกตามขั้นตอนของการพัฒนาชุมชน 5 ขั้นตอน	32
7	อัตราส่วนรอยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลภูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	35
8	อัตราส่วนรอยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลภูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามเพศ	36
9	อัตราส่วนรอยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่าง ตำบลภูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามอายุ	38
10	อัตราส่วนรอยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลภูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามสถานภาพสมรส	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

11	อัตราส่วนร้อยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่าง ค่าบลูเตาระดับต่าง ๆ จำแนกตามลักษณะอาชีพหลัก	41
12	อัตราส่วนร้อยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่าง ค่าบลูเตาระดับต่าง ๆ จำแนกตามรายได้หลัก	43
13	อัตราส่วนร้อยของการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างค่าบลูเตา ระดับต่าง ๆ จำแนกตามการศึกษา	45
14	อัตราส่วนร้อยของการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่าง ค่าบลูเตา ระดับต่าง ๆ จำแนกตามประเภทกลุ่มโครงการพัฒนาชนบทค่าบลูเตา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	47

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของด้านวิชาการของภาคใต้ มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ให้บริการแก่ชุมชน และทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อนำผลไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนต่อไป ในปี 2525 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการโครงการพัฒนาชนบท ตำบลคูเต่าขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิเอเซีย การดำเนินงานโครงการนี้ เป็นการพัฒนาแบบผสมผสาน (Integrated community development) โดยจัดแบ่งเป็นโครงการย่อยตามสาขาวิชา และคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้บริการด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน นอกจากนี้ การดำเนินงานโครงการยังมุ่งที่จะศึกษาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน สำหรับภาคใตด้วย

โครงการพัฒนาชนบท ตำบลคูเต่านี้ ได้วางหลักการและแนวทางการดำเนินงานไว้ คือ โครงการต่าง ๆ นั้น จะต้องตรงกับความต้องการของชุมชน โดยมุ่งพัฒนาให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และ เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของโครงการย่อย ผู้วิจัยได้ดำเนินการโครงการอบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน ในปี 2526 ผลปรากฏว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินงานมากกว่าขั้นตอนอื่น การกำหนดปัญหาและความต้องการนั้น ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้นำ (คณะกรรมการหมู่บ้าน) เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ผู้วิจัยตระหนักดีว่า ความสำเร็จของโครงการพัฒนาชนบทนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของประชาชนเป็นสำคัญ ในอันที่จะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยดำเนินการในทุกขั้นตอน และสามารถดำเนินการเองได้ เมื่อโครงการสิ้นสุดลง โดยมหาวิทยาลัยฯ เป็นแต่เพียงผู้สนับสนุนทางด้านวิชาการเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งค้นหาปัจจัย ระดับการเข้าร่วม และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการย่อย ในโครงการประเภทใด เพื่อมหาวิทยาลัยฯจะได้หาแนวทาง หรือรูปแบบการพึ่งพาที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาชุมชน
ในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลลูกเตา
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามลักษณะ ประชากร
เศรษฐกิจและสังคม โค้ด เพศ อายุ ศาสนา การศึกษา สถานภาพสมรส
สถานภาพของสังคม (ตำแหน่งทางสังคม) อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาชนบท
ตำบลลูกเตา
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการย่อย ตาม
ลักษณะโครงการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาสังคม และสุขภาพ และโครงการพัฒนาองค์กร
ชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้เน้นประเด็นความร่วมมือของชุมชนต่อโครงการ
ย่อย 35 โครงการ ของโครงการพัฒนาชนบท ตำบลลูกเตา ซึ่งดำเนินการตั้งแต่วันที่
พ.ศ. 2525 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2528 ซึ่งดำเนินการในท้องที่ 10 หมู่บ้าน
ของตำบลลูกเตา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยจัดกลุ่มโครงการย่อยทั้ง 35 โครงการ
นี้เสียใหม่ เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. โครงการพัฒนาอาชีพ เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ ความ
สามารถในการประกอบอาชีพ และพัฒนาองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่
ประชาชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับรายได้ของครอบครัวและชุมชน
2. โครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนา
ความรู้ความสามารถและเสริมสร้างสุขภาพของบุคคลในหมู่บ้าน
3. โครงการพัฒนาองค์กรของชุมชน เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา
โครงสร้างของชุมชนมีความรู้ ความสามารถในการจัดการหรือการบริหารเพื่อให้สามารถดำเนิน
การพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาโครงการย่อยโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษารวมในรูปของกลุ่มโครงการ และไม่ได้คำนึงถึงระยะเวลาในการดำเนินโครงการว่าจะใช้เวลาเท่ากันหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ คือ

1. ทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการย่อยต่าง ๆ
2. ทราบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการย่อยตามลักษณะของโครงการ
3. มหาวิทยาลัยสามารถนำผลการศึกษานี้ไปปรับปรุงการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชนในระยะต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน
4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนของมหาวิทยาลัยต่อไป

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อเป็นข้อตกลงเบื้องต้น และแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์สำคัญไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งที่เป็นบุคคล หรือกลุ่มคน ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกัน และได้เข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินงานของโครงการย่อยทั้ง 35 โครงการ ในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลคูเต่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งมีลักษณะความรวมมือดังนี้

1. การรวมคิด
2. การรวมกระทำโดยการเสียสละแรงงาน
3. การรวมโดยการบริจาคทรัพย์สิน หรือวัสดุ
4. การรวมใช้ประโยชน์
5. การดูแลบำรุงรักษา

โครงการพัฒนาชนบท หมายถึง โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า ของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งดำเนินงานในท้องที่ ตำบลคูเต่า พัง 10 หมู่บ้าน มีโครงการย่อย รวม 35 โครงการ คือ

1. โครงการพัฒนาเยาวชนในชนบท (เกษตรและสาธารณสุข)
2. โครงการพัฒนาเยาวชนในชนบท (สร้างผู้นำในท้องถิ่น)
3. โครงการทดสอบดินและการเพิ่มผลผลิตข้าว
4. โครงการตรวจสุขภาพ (พยาธิ) เด็กนักเรียน
5. โครงการน้ำสะอาดเพื่อบริโภคน้ำ
6. โครงการทดลองปรับปรุงพันธุ์อ้อย
7. โครงการสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่
8. โครงการอบรมและสาธิตการปรับปรุงสวนส้ม
9. โครงการอบรมการฉีดวัคซีนไก่และสุกร
10. โครงการอบรมการเลี้ยงสุกรแทนใหม่
11. โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยว
12. โครงการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในทะเลสาบ
13. โครงการเลี้ยงกุ้งแฉะ
14. โครงการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
15. โครงการเลี้ยงปลากะพงขาวในฟาร์มขังในทะเลสาบ
16. โครงการสาธิตการทำปุ๋ยหมัก
17. โครงการสาธิตการปลูกผักหลังฤดูเก็บเกี่ยว
18. โครงการปรับปรุงพันธุ์สุกร
19. โครงการทดลองควบคุมศัตรูพืชโดยชีวภาพ
20. โครงการศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของแพะพื้นเมือง
21. โครงการสาธิตการสร้างทุ่งหญ้าแบบสวนหลังบ้าน
22. โครงการอบรมช่างในหมู่บ้าน
23. โครงการสาธิตการสร้างถังเก็บน้ำฝนด้วยไม้ไผ่เสริมคอนกรีต

24. โครงการสำรับขอแกสชีวภาพ
25. โครงการสร้างโถงน้ำขนาดยักษ์
26. โครงการอบรมการสาน และทำผลิตภัณฑ์จากใบเตย
27. โครงการศึกษาภาวะโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน
28. โครงการพัฒนาคนโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน
29. โครงการฝึกอบรมสุษีทีชษาคู และนักเรียน
30. โครงการฝึกอบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน
31. โครงการพัฒนาศูนย์เด็กวัยก่อนเรียน
32. โครงการกำจัดหนองพลาสิมาใส สำหรับเด็กในโรงเรียน
33. โครงการสร้าง และรวมกลุ่มสหกรณ์
34. โครงการสร้างถนนเขานากุง
35. โครงการสร้างสวนสาธารณะ

เทคโนโลยีที่เหมาะสม หมายถึง การใช้วิธีการดำเนินงานที่ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย ใช้วัสดุอุปกรณ์จัดหาได้ง่ายในหมู่บ้าน ราคาถูก สามารถดำเนินการต่อได้เมื่อโครงการเสร็จสิ้น

ขั้นตอนการพัฒนารวมชน หมายถึง กระบวนการพัฒนาซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การระบุปัญหา และ/หรือความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน
3. การวางแผนแก้ไข้ปัญหา
4. การร่วมปฏิบัติงาน หรือดำเนินการแก้ไข้ปัญหา
5. การประเมินผลการแก้ไข้ปัญหา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้น เกิดขึ้นในลักษณะที่มนุษย์ไม่ต้องการให้เกิด ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture Change) และการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่มนุษย์ตั้งใจก่อให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ซึ่งมีแบบแผน เพื่อช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีวิถีความเป็นอยู่ดีขึ้น ในทางวิชาการ เรียกว่า การพัฒนาชุมชน (Community Development)

การพัฒนาชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดทิศทาง หรือใ้วางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสังคม โครงสร้างของสังคม สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ในเรื่อง สุขภาพ เกษตรกรรม การศึกษา การมีงานทำ มีกิจกรรมประชาชนใหม่ส่วนรวมรับผิดชอบต่อสังคม รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดจนควบคุมสิ่งแวดล้อม (จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2526).

แนวคิดของการพัฒนาชุมชน

ประเทศไทยได้ใช้การพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอยู่ 2 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ซึ่งมุ่งพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสิ่งแวดล้อม การสร้างสาธารณสมบัติ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ เช่น การสร้างถนน การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมนี้ เป็นอุปกรณ์ที่จะใช้เพิ่มผลผลิตยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนได้

2. การเปลี่ยนแปลงที่ตัวบุคคล โดยการมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเจตคติให้มาสนใจกับสถานการณ์ของชุมชน มีความสำนึกในความรับผิดชอบเพื่อความเจริญของตนเอง

ชุมชน และประเทศชาติในที่สุด พัฒนาให้ประชาชนมีความคิดริเริ่ม และปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการร่วมมือกันทำเอง และหน่วยงานราชการเข้าไปสนับสนุนในส่วนที่เกินความสามารถ

การพัฒนาชุมชนมีแนวคิดพื้นฐาน คือ

1. การช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้

สมาชิกของชุมชนจะต้องเข้าร่วมดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และแก้ไขข้อขัดข้อง อุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนในส่วนตัวรวม การช่วยเหลือตนเองของชุมชนกระทำได้ในรูปของแรงงาน และทรัพยากรต่าง ๆ แต่บางครั้ง ชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือในด้านวิชาการ และกำลังงบประมาณจากรัฐ ในการพัฒนาความสามารถของชุมชนให้ช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป

2. การพัฒนาชุมชน เป็นการพัฒนาเบ็ดเสร็จ

ปัญหาของชุมชน ใดอาจจะแก้ไขได้ โดยวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียว เนื่องจากสาเหตุของปัญหาหลายประการ การกำหนดวิธีการดำเนินงานจะต้องพิจารณาอย่างละเอียด เพื่อให้สาเหตุต่าง ๆ ของปัญหาเหล่านั้นได้รับการแก้ไข ฉะนั้น การแก้ไขปัญหา อาจจะมีโครงการย่อยหลาย ๆ โครงการก็ได้ การดำเนินงานจะต้องมีหน่วยงานหลายหน่วยงาน เข้ามาเกี่ยวข้องตามความสามารถของหน่วยงานนั้น ๆ

3. การพัฒนาชุมชน เป็นงานที่เริ่มต้นจากชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ

การเริ่มต้งงานพัฒนาจากชุมชน เพื่อให้งานมีมาต่าง ๆ ตรงกับปัญหา และความต้องการของชุมชนจริง ๆ และการกำหนดโครงการนั้น จะต้องมีความสอดคล้องกันนโยบายของประเทศ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุ และกำลังคน

4. โครงการและกิจกรรมพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมและความพร้อมของชุมชน

การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน สภาพแวดล้อมของชุมชน เหมาะสมที่จะดำเนินการโครงการเหล่านั้น ส่วนทรัพยากรบุคคลจะต้องพัฒนาให้ความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะดำเนินงานของโครงการได้

กระบวนการพัฒนาชนบทของประเทศไทย

ศูนย์ประสานงาน คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (2527) ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

1. คณะกรรมการหมู่บ้าน รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของชุมชนแล้ว เสนอให้สภาตำบลกำหนดความต้องการ โครงการของรัฐ ที่สอดคล้องกับปัญหา และสภาพของท้องถิ่น ภายใต้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ระดับตำบลของหน่วยงาน 4 กระทรวงหลัก เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาตำบล

2. คณะกรรมการสภาตำบล เสนอแผนพัฒนาตำบล เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดพิจารณา กลับกรองโครงการ จัดลำดับความสำคัญ และความสามารถทางคามวิชาการ

3. กระทรวงหลักทั้ง 4 กระทรวง ได้แก่ สาธารณสุข ศึกษาธิการ เกษตรและสหกรณ์ และมหาดไทย กำหนดกรอบนโยบาย และลักษณะงาน พร้อมทั้งความสามารถทางเทคนิคและงบประมาณให้แก่จังหวัดอย่างชัดเจน จังหวัดเป็นจุดประสานงาน และจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัด

หลักการพัฒนาชนบทของประเทศไทย

กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดหลักการดำเนินงานพัฒนาชนบทขึ้น ตามแนวคิดของการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน การริเริ่มโครงการโดยชุมชน การพึ่งตนเอง การเลือกโครงการให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการพื้นฐานของประชาชนไว้ดังนี้

1. การพัฒนาต้องยึดความต้องการพื้นฐานของคนเป็นหลัก

การพัฒนาจะต้องมุ่งสนองความต้องการพื้นฐานของคน โดยให้ฐานะพออยู่ พอกินในส่วนของบุคคล และในส่วนของชุมชน ก็สามารถแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของชุมชนได้เอง

2. การพัฒนาต้องริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชน

โครงการพัฒนาต่าง ๆ จะเริ่มด้วยความคิดเห็นของสมาชิกของชุมชน จะเป็นกลุ่มของคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มสตรี หรือกลุ่มเยาวชน แล้วมาร่วมมือกันจัดดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง

3. โครงการและหลักการข้างต้นต้องให้ชุมชนพึ่งตนเอง และเขามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

จากหลักการนี้ ชุมชนจะต้องดำเนินการเอง แต่หา如果不能กระทำได้ รัฐก็จะสนับสนุนในด้านวิชาการ หรือวัสดุอุปกรณ์ จนกว่าชุมชนจะพึ่งตนเองได้ ส่วนการมีส่วนร่วม นั้น หมายถึง การร่วมคิด วางแผน ดำเนินงาน และบำรุงรักษา หรือดูแลผลประโยชน์ของโครงการนั้น เกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด

4. การประสานงานของหน่วยงานราชการจะต้องทำทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ
ระดับชาติลงมา และควรจัดทำเป็นแผนงานสัมพันธ์กัน และเป็นระบบเดียวกัน
5. การควบคุมการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาจังหวัด จังหวัดจะเป็นหน่วย
งานบริหารงบประมาณ

จากขั้นตอนการดำเนินงานนั้น จะเห็นได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
เสนอปัญหา และความต้องการเข้าสู่คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการตำบล
คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ และจังหวัด เมื่อได้รับอนุมัติโครงการแล้ว ทุกโครงการได้
กำหนดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้อย่างเป็นระบบ

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบท

องค์การอนามัยโลก (1978) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า เป็น
กระบวนการซึ่งบุคคลและครอบครัวมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องสุขภาพอนามัย และสวัสดิการของ
ตนเอง และชุมชนที่เขาอาศัยอยู่โดยเน้นหนักในเรื่อง พัฒนาความรู้ ความสามารถของประชาชน
ในการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเอง และบุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2520) ได้เสนอไว้ว่า
การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการค้นหาปัญหา
วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการตามการตัดสินใจนั้น รวมถึงรวมถึงการติดตามประเมินผล
การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นกระบวนการซึ่งช่วยให้ประชาชนได้พัฒนาตนเอง จนกระทั่งสามารถ
ช่วยเหลือตนเองได้ และเขามาร่วมควบคุมระบบและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และ
สาย หุตะเจริญ (2510) ได้เสนอว่า ถ้ามีส่วนร่วมกัน ภาครัฐจะต้องช่วยตนเองในการ
พัฒนาด้วยการ เข้ามาคิดพิจารณาตัดสินใจ และดำเนินการด้วยตนเองจากพื้นฐานความสมัครใจ

ในการวิจัยของสมหวัง ตงทิพันธ์ (2510) พบว่า คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านพัฒนากร และประชาชนมีความสนใจใฝ่หาความรู้ร่วมมือในการพัฒนาชุมชนมากเพราะประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการที่ดำเนินการอยู่ในหมู่บ้าน และพินิจ บุรีรัตนพันธ์ (2500) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะคงมีทุกขั้นตอนตั้งแต่การร่วมวางแผนโครงการ การเสาะสละกำลังกาย วัสดุกำลังเงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ การวิจัยของ ลีจิต ชีร์เวทิน (2525) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบท ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะพัฒนาอะไร โครงการใดจำเป็นรีบด่วน ประชาชนรู้สึกว่าเป็นผู้กำหนดอนาคตของชุมชนเอง และมีส่วนแบ่งความรับผิดชอบในโครงการ โดยการมีส่วนร่วมในแง่ของการปฏิบัติ บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2520) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาไว้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่โครงการพัฒนานั้น ๆ ขั้นตอนวางแผน เพื่อให้ประชาชนได้วางรูปแบบแนวทางในการดำเนินงาน จนหาทรัพยากรเทคโนโลยี และมีกรอบกฎหมายให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน ขั้นตอนดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมดำเนินงาน ควบคุมกำกับงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ขั้นสุดท้าย คือ การควบคุมกำกับ และประเมินผลเพื่อให้ชุมชนได้ควบคุมกำกับงานทุกขั้นตอน ทรัพยากร และอุปสรรค ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ ปรับปรุงแก้ไขแผนงาน หรือวิธีการดำเนินงานให้สามารถปฏิบัติคล่องไปด้วยดี

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2520) ได้เสนอปัจจัยการมีส่วนร่วมไว้ 2 กลุ่ม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ กับประชาชน เจ้าหน้าที่จะเป็นนักการที่สำคัญในการผลักดันให้ประชาชน เขาร่วมควยการใฝ่หาความเชื่องนี้ว่า ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหของเขาเองได้ และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน สมาชิกของชุมชนมีการรวมตัวกันเสาะสละช่วยเหลือกัน มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีกระบวนการจัดองค์การเมื่อพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพ สมยศ นาวิการ และผู้สื รมาคม กล่าวว่า การที่บุคคล

เขาไปรวมในองค์การนั้น ก็เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของพวกเขา องค์การจะช่วยให้พวกเขาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคลได้ จารุวรรณ ต.สกุล (2520) ได้แบ่งแรงจูงใจทางสังคมตามระดับความต้องการขั้นพื้นฐานของ มาสโลว์ (Maslow) ไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง
3. ความต้องการความรัก และเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
4. ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น
5. ความต้องการที่จะทำความเข้าใจตนเอง ตามสภาพที่เป็นจริง

ความต้องการขั้นพื้นฐานเหล่านี้ จะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเรียนรู้ และพัฒนาตนเองทางด้านสังคม การสร้างสัมพันธ์กับกลุ่ม การวางแผนแผนการเข้าสังคมของตน ตามแนวจิตวิทยาพัฒนาการซึ่งจะแตกต่างกันในวัยต่าง ๆ ซึ่ง ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้แบ่งตามข้อเขียนของ Elizabeth Hurlock ดังนี้ คือ

1. วัยรุ่น อายุ 13-21 ปี เป็นวัยที่พยายามแสวงหาแนวทางประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสม ในแง่ของการดำรงชีวิต และการดำเนินชีวิต การแสวงหาอาชีพ การใช้ชีวิตรวมกับผู้อื่นในสังคม
2. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 20-40 ปี เป็นระยะที่บุคคลเริ่มใช้ชีวิตอย่างผู้ใหญ่ มุ่งในเรื่องการประกอบอาชีพ การเลือกคู่ครอง การสร้างหลักฐาน และครอบครัว
3. วัยกลางคน อายุ 40-60 ปี ระยะเวลาที่บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต ทางงานอาชีพ ฐานะครอบครัวมั่นคง เป็นวัยที่จะแสวงหาเกียรติยศ ความมีหน้ามีตา เต็มใจทำงานเพื่อส่วนรวม เนื่องจากได้รับการยอมรับจากสังคม
4. วัยชรา อายุ 60+ ปี เป็นวัยที่มีความเสื่อมทางร่างกาย มีประสบการณ์ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตมาก มีความสุขเมื่อได้ทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม

จากผลงานวิจัยของพหุยา สายหู (2509) พบว่า ความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนนั้น มีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เป็นลักษณะของโครงการ คือ เป็นโครงการที่ประชาชนต้องการ การดำเนินงานสามารถทำได้ง่าย ทุนน้อย และเป็นโครงการที่ชุมชนได้รับประโยชน์
2. ปัจจัยที่เป็นลักษณะของประชาชน คือ ความขยันขันแข็ง ความสามัคคี และมีผู้นำที่ดี
3. ปัจจัยที่มาจากทางราชการ เช่น ทางราชการคือ เป็นโครงการสำคัญ มีงบประมาณเพียงพอ มีเจ้าหน้าที่วิชาการสนับสนุน
4. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอสะดวก มีวัสดุอุปกรณ์พร้อม ภาวะเศรษฐกิจของหมู่บ้านไม่ฝืดเคือง

จากการสำรวจการมีส่วนร่วมของสตรีต่อกิจกรรมชุมชน ของ ไพรัช เตชะรินทร์ (2520) พบว่า จะเขารับการอบรมในด้านการวางแผนครอบครัวมากกว่าการต้านอาชีพ ซึ่งเขาเป็นสมาชิกกลุ่มเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น ยืนยันว่า แผนงานยังจำเป็นที่จะต้องทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยหารายได้จนเจือครอบครัว และจากการประเมินผลโครงการพัฒนาสตรีในระดับจุลภาคของกรมพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2520-2522 พบลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนดังนี้

1. ร่วมพิจารณาปัญหาของแผนงานร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน หรือสมาชิกกลุ่มสตรีเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ และกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสตรีสามารถชี้ให้เห็นปัญหา และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาคานความสะอาดของหมู่บ้าน การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม สาธารณสมบัติ และปัญหาการพัฒนาอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว
2. ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้ว และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ระดมการมีส่วนร่วมของสตรีน้อยลง คือ กลไกองค์การของสังคมในการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเป็นกรรมการต่าง ๆ น้อยกว่าชาย และการมีส่วนร่วมจะเป็นลักษณะการใช้แรงงานมากกว่าการตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2527) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อโครงการพัฒนาชนบทยากจน ปี 2525 พบว่า ฐานะทางสังคมไม่ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเข้าร่วมโครงการ การศึกษาในระดับอาานอก เขียนได้ หรือจบชั้นประถมปีที่ 4 จะเป็นผลกระทบต่อการจัดตั้งสหกรณ์ และการปกป้องตนเองมิให้ถูกเอาเปรียบจากคนกลาง ผู้หญิงเป็นผู้นำที่สำคัญ ในการผลักดันให้โครงการพัฒนาบรรลุเป้าหมาย

สกลธ จันทระ ได้ศึกษาปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดตั้งศูนย์เยาวชน เป็นเพศชายมากกว่าหญิง เป็นผู้มีรายได้สูง เป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นผู้นำท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น และจากผลการวิจัยโครงการสารภี (กรมพัฒนา ชุมชน, 2519) พบว่า บุคคลมีฐานะเศรษฐิกิจดี รายได้ครอบครัวต่อปีสูง และมีที่ดินถือครอง มาก จะเข้าร่วมโครงการมากกว่าผู้ฐานะเศรษฐิกิจด้อยกว่า ในขณะเดียวกัน

สุรัสวดี หุณพนธ์ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนยากจนใน จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้เข้าร่วมจะเป็นผู้ที่มีฐานะดี เนื่องจากเวลาปฏิบัติกิจกรรม เป็นเวลาที่ประกอบอาชีพ และผู้ที่มีฐานะยากจน จะรวมโครงการในลักษณะของการออกเงิน ไม่ได้ ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชน พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีอายุระหว่าง 16-40 ปี ซึ่งเป็นวัยแรงงาน มีในระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อาานอก เขียนได้ เมื่อ พิจารณาคำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า โดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.5 คน และผู้เข้าร่วมโครงการ ยังคาดหวังผลประโยชน์อันพึงได้จาก การเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนขั้นตอนการเข้าร่วมนั้น ไม่มี ผู้เข้าร่วมครบทุกขั้นตอน มีการเข้าร่วม 2 ขั้นตอน ร้อยละ 40 เข้าร่วม 3 ขั้นตอน ร้อยละ 38 เข้าร่วม 4 ขั้นตอน ร้อยละ 22 และการศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา ของ นวัตกรรม ลืมแสง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น

วิธีกำเนิงานวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยพื้นฐานแบบศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบทของมหาวิทยาลัย และระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการย่อย จำนวน 35 โครงการของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ตามลักษณะประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ชั้นตอนต่าง ๆ ที่เข้าร่วม และประชาชนสนใจเข้าร่วมในโครงการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ และ/หรือ โครงการพัฒนาองค์กรชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไปทางสภาพภูมิศาสตร์-สังคม

ตำบลอุตุไต่ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ห่างจากเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ไปทางทิศเหนือประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 17,371 ไร่ โดยมีอาณาเขต ทิศเหนือ และทิศตะวันออก จดทะเลสาบสงขลา ทิศใต้ติดตำบลคลองเตย ถึงอำเภอบางกล่ำ และทิศตะวันตกติดคลองอู่ตะเภา ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนมีอาชีพทางเกษตร 60 % ประชาชนทำนาเป็นอาชีพหลัก แต่ในระยะหลังน้ำเค็มหนุนเข้าทางคันทะเลสาบ คลองอู่ตะเภาขึ้นเขินเพราะมีการระบายน้ำเสียของโรงงานในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ทำให้ประชากรประสบปัญหาดินเค็ม และดินเปรี้ยว ผลผลิตจากการทำนาลดลง นอกจากการทำนาแล้ว ประชาชนยังทำการปลูกพืชผลอื่น คือ ส้มอ้อย และเลี้ยงสัตว์ สำหรับผู้ที่อยู่ใกล้ทะเลสาบสงขลา ก็จะทำการประมงขนาดเล็ก โดยอาศัยเรือหางยาวเครื่องยนต์ไม่เกิน 10 แรงม้า นอกจากนี้ ประชาชนยังทำการค้าขาย โดยการนำผลผลิตจากการเพาะปลูก และการประมงจากตำบลเข้าไปขายในตัวเมืองหาดใหญ่ และมีประชาชนบางส่วนมีอาชีพรับจ้าง โดยการใช้แรงงาน โดยไปรับจ้างงานในเขตตัวเมืองหาดใหญ่

ค่ามลภาวะ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,120 ครัวเรือน ประชากร 7,684 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครอบครัวเท่ากับ 5.7 นับถือศาสนาพุทธ 52 % ศาสนาอิสลาม 48 % ครอบครัวมีที่ดินเป็นของตนเอง 87 % โดยเฉลี่ยจะมีครอบครัวละ 10 ไร่

2. ประชากรตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างจาก 10 หมู่บ้าน โดยวิธี Simple Random Sampling เป็นจำนวน 50 % ของครัวเรือนในหมู่บ้าน และทำการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ว่า จะต้องมียุ่ 15 ปี ขึ้นไป และสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้ จำนวนทั้งสิ้น 527 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของอำเภอหาดใหญ่ และตำบลคูเต่า เพื่อขอเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ประชาชน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 หมู่บ้าน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา นำไปทดลองใช้จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และจัดทำฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 3 ตอน จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของประชากรตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยชนชั้นระดับ เหตุผล และลักษณะการเข้าร่วมโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Spss
ณ ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สถิติพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ซึ่งสรุปออกมา
ในรูปของการแจกแจงความถี่ และอัตราส่วนร้อย
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของประชากรตัวอย่าง กับระดับการ
มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า โดยใช้ตารางไขว้ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้
สถิติไคสแควร์ ถ้าสัมพันธ์มีความมีเงื่อนไข เพื่อบอกระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร
3. ศึกษาว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างในโครงการ
พัฒนาชนบทตำบลคูเต่ามากที่สุด และเรียงตามลำดับความสำคัญ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์
ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ดังนั้นจะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการบรรยายผลการแจกแจงความถี่ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมส่วนรวมของหมู่บ้าน และประชากรตัวอย่าง เฉพาะกลุ่ม เขารวมโครงการพัฒนาชนบท ตำบลกุเตา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับกิจกรรมโครงการบางประการ ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

ประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้เพียง 1 คน ต่อ 1 ครัวเรือน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 527 ราย เป็นเพศชายร้อยละ 42.88 และเพศหญิงร้อยละ 57.12

กลุ่มอายุของประชากรตัวอย่างพบว่า กลุ่มอายุ 41-60 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 41.94 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 20-40 ปี มีร้อยละ 40.61 กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี มีร้อยละ 12.90 และกลุ่มอายุ 15-19 ปี มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 4.55 พิจารณาแล้วจะพบว่า ประชากรตัวอย่างมีอายุอยู่ในวัยแรงงาน เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือภรรยา และเนื่องจากช่วงระยะเวลาก่อนหน้าผู้วิจัยจะเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านแจ้งเขตจำนองที่จะขอข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือน หรือภรรยา ดังนั้น จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ยกเว้นหัวหน้าครัวเรือน หรือภรรยาที่ภาระกิจงานอาชีพที่ไม่สามารถอยู่ให้ข้อมูลที่ใด ก็จะมอบหมายให้บุตรเป็นผู้ให้ข้อมูลแทน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงพบว่า ประชากรตัวอย่างมีสถานภาพสมรสสูง หรือแต่งงานแล้วมากที่สุด คือ ร้อยละ 80.46 รองลงมาคือ หมาย หรือแยก มีร้อยละ 11.00 และโสดมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.54

ตำบลกุเตาเป็นตำบลที่ประชาชนนับถือศาสนาหลักอยู่ 2 ศาสนา คือ พุทธ และ อิสลาม และจากข้อมูลพบว่า ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีมากที่สุดคือ ร้อยละ 64.33 และ รองลงมา คือ ศาสนาอิสลามมีร้อยละ 35.67

ระดับการศึกษาของประชากรตัวอย่าง พบมากที่สุด คือ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 7 มีร้อยละ 65.66 รองลงมาคือ การไม่ได้เรียนหนังสือมีร้อยละ 22.39 ส่วนผู้ที่จบระดับสูงกว่า ป. 7 มีร้อยละ 6.64 และที่ตนน้อยที่สุด คือ เรียนจบระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 มีร้อยละ 5.31 จากข้อมูลนี้ แสดงถึงลักษณะของประชากรตัวอย่างด้านการศึกษาที่เหมือน ๆ กับคนชนบททั่วไป ที่ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษามาแค่บังคับ ประถมศึกษาปีที่ 4 เค็มและประถมศึกษาปีที่ 7 ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อมา ส่วนผู้ที่จบสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 7 ได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกหัดครูซึ่งมีอาชีพรับราชการ และเป็นที่น่าสนใจสำหรับตำบลคูเต่า คือ มีประชากรตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และไม่สามารถอ่าน-เขียนภาษาไทยได้ถึงร้อยละ 22.39 ซึ่งคนเหล่านี้ได้แก่ผู้สูงอายุทั้งชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิม

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของตำบลคูเต่าเป็นที่ราบลุ่ม และบางส่วนติดกับชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ดังนั้นจึงพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ทำสวนเป็นหลัก แยกครอบครัว คือ อาชีพเกษตรกรรม พบมากที่สุด คือ ร้อยละ 39.09 รองลงมาคือ การประมง และหรือเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา มีร้อยละ 35.29 นอกจากนี้ส่วนหนึ่งมีอาชีพค้าขาย มีร้อยละ 11.95 อาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น ซ่อม สร้างบ้าน ถางหญ้า งานกรรมกร เป็นต้น มีร้อยละ 6.83 ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากนี้ เช่น รับราชการ ทำขนมขายเล็ก ๆ น้อย ๆ มีร้อยละ 4.94 และมีว่างงานร้อยละ 1.9

รายได้ของประชากรตัวอย่างเป็นรายได้ที่เกิดจากรายได้รวมเฉลี่ยตลอดปี พบว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 3,001-10,000 บาท มีอัตราใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 24.85 และ 24.29 ตามลำดับ ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจจะเป็นกลุ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปพบว่า ปีที่ผ่านมาชาวนา และชาวสวนส้ม ส่วนน้อย ประสบภาวะฝนแล้งทำให้นาและสวนเสียหายมาก ผู้ทำกิจการขนาดกลางและใหญ่จึงพอมีผลบ้าง ส่วนผู้ที่มีกิจการขนาดเล็กแทบจะไม่ได้ผลเลย ส่วนผู้ที่มีรายได้ระดับสูงขึ้นมาจาก 10,000-30,000 บาท พบว่า มีร้อยละ 21.82 รายได้ 30,001-50,000 บาท มีร้อยละ 13.28 และรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีร้อยละ 7.40 ซึ่งได้แก่ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ส่งปลา กุ้ง รายได้ในหมู่บ้าน นอกจากนี้ มีบางส่วนที่เพิ่งเริ่มกิจการ ยังไม่ได้เก็บเกี่ยว จึงไม่สามารถประเมินได้ที่แท้จริง มีร้อยละ 4.18 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับผู้ที่ไม่มีรายได้จากผลผลิตของปีที่ผ่านมา (ดูสรุปตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 อัตราส่วนร้อยละของลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	226	42.88
หญิง	301	57.12
รวม	527	100.00
<u>อายุ (ปี)</u>		
15-19	24	4.55
20-40	214	40.61
41-60	221	41.94
มากกว่า 60	68	12.90
รวม	527	100.00
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	45	8.54
คู่	424	80.46
หม้าย หย่า แยก	58	11.00
รวม	527	100.00
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	339	64.33
อิสลาม	188	35.67
รวม	527	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>การศึกษา</u>		
ไม่ได้เรียน	118	22.39
ต่ำกว่า ป. 4	28	5.31
ป. 4 - ป. 7	346	65.66
สูงกว่า ป. 7	35	6.64
รวม	527	100.00
<u>อาชีพหลัก</u>		
เกษตรกรรม	206	39.09
เลี้ยงสัตว์-ประมง	186	35.29
รับจ้าง	36	6.83
ค้าขาย	63	11.95
อื่น ๆ	26	4.94
ว่างงาน	10	1.90
รวม	527	100.00
<u>รายได้ (บาท)</u>		
ต่ำกว่า 3,000	131	24.85
3,001-10,000	128	24.29
10,001-30,000	115	21.82
30,001-50,000	70	13.28
มากกว่า 50,000	39	7.40
ไม่มีรายได้	22	4.18
ประเมินไม่ได้*	22	4.18
รวม	527	100.00

* เพิ่งเริ่มกิจการยังไม่สามารถประเมินได้

จากข้อมูลประชากรตัวอย่างตำบลคูเต่าพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบมากที่สุด คือ จำนวน 6-10 คน ซึ่งปรากฏร้อยละ 42.69 รองลงไป คือ จำนวน 4-5 คน มีร้อยละ 37.57 ต่อไปคือ จำนวน 1-3 คน มีร้อยละ 17.46 และในบางส่วนที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 10 คน คือ มีจำนวน 11-15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.28 พิจารณาแล้วพบว่า ตำบลคูเต่ามีลักษณะเหมือนชนบทอื่น ๆ ทั่วไปในประเทศไทยที่มักมีขนาดครอบครัวใหญ่ มีจำนวนสมาชิกมาก โดยเฉพาะในสังคมมุสลิม ซึ่งตำบลคูเต่ามีประชากรชาวพุทธร้อยละ 58 และชาวมุสลิมร้อยละ 48

เรื่องตำแหน่งทางสังคมโคเบียงออกเป็นตำแหน่งตามระบบราชการ หรืออิงระบบราชการ เช่น ตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผดุงครรภ์ แพณโบราณที่รับการอบรมแล้ว อสม. ผสส. เป็นต้น และตำแหน่งนอกระบบราชการ เช่น ตำแหน่งประธาน/กรรมการกลุ่มต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ จากข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างมีตำแหน่งตามระบบราชการร้อยละ 9.68 ผู้มีตำแหน่งนอกระบบราชการร้อยละ 5.69 และเป็นประชาชนธรรมดาไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 84.63 จากการสัมภาษณ์ผู้ตอบพบว่า ในช่วงการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ บางกลุ่มถูกยุบ บางกลุ่มอยู่ในระหว่างการเตรียมการจัดตั้งใหม่ ดังนั้น ตำแหน่งทางสังคมนอกระบบราชการจึงมีน้อย

เมื่อถามถึงกิจกรรมการประชุมประชาชนในหมู่บ้านจากประชากรตัวอย่าง พบว่า มีผู้ทราบว่ามีการประชุมทุกเดือน ร้อยละ 55.41 ผู้ที่ทราบว่ามีการประชุมแต่การประชุมนั้นไม่ได้กำหนดแน่นอน ร้อยละ 37.57 และจากการตอบคำถามว่าไม่มีการประชุม ทำให้ทราบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนนี้ไม่ทราบว่าในหมู่บ้านมีการประชุมประชาชนทุกเดือน ซึ่งมีร้อยละ 7.02

แม้ว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่ามีการประชุมประชาชนในหมู่บ้าน แต่ก็มีบางส่วนที่ไม่เข้าร่วมประชุมซึ่งมีถึงร้อยละ 29.98 นอกจากนี้เป็นผู้ที่เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ร้อยละ 38.52 และเข้าร่วมประชุมเป็นบางครั้ง มีร้อยละ 31.50

ในการประชุมประชาชนประจำเดือนในหมู่บ้านนั้น ประชากรตัวอย่างมักไม่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมากที่สุด ร้อยละ 64.9 โดยให้เหตุผลว่า ไม่ค่อยมีความรู้ ผู้ใหญ่บ้านบอกให้ไปฟังก็ไปฟัง เพียงอย่างเดียว บางคนบอกว่าไม่กล้าพูด หลายคนบอกว่า ทางการสั่งมาก็ต้องทำ (จากการบันทึกการพูดคุยกับประชากรตัวอย่างบางคน) ส่วนผู้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นมีร้อยละ 21.4 ซึ่งมีอัตราส่วนน้อยกว่าเกือบ 3 เท่าของผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็น และมีบางส่วนที่ไม่ตอบว่าไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือไม่ ร้อยละ 13.66 ซึ่งจากการสังเกตการประชุมประชาชนของทุกหมู่บ้าน เมื่อครั้งที่ผู้วิจัยได้ลงปฏิบัติการโครงการฝึกอบรม การรักษาพยาบาลในครัวเรือนซึ่งเป็นโครงการย่อยโครงการหนึ่ง ของโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า พบว่า ผู้ที่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมีจำนวนน้อย และผู้ที่แสดงความคิดเห็นคือ ผู้นำ หรือ ผู้ที่มี หรือ เคยมีตำแหน่งทางสังคมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ จึงเป็นไปได้มากที่ส่วนใหญ่ของประชาชนจะไม่ได้ออกแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม

ส่วนเรื่องที่ได้แสดงความคิดเห็นกันในที่ประชุมประชาชนของหมู่บ้านนั้น พบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ภายในหมู่บ้านมากที่สุดคือ ร้อยละ 11.76 รองลงมาคือ เรื่องงานอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน ร้อยละ 5.12 และเรื่องอื่น ๆ เช่น เรื่องโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยราชการต่าง ๆ นำลงไปสู่หมู่บ้าน เป็นต้น และมีผู้ไม่ตอบว่าได้แสดงความคิดเห็นเรื่องอะไร ร้อยละ 78.56

ในที่ประชุมประชาชนของหมู่บ้านนั้น เมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นแล้ว และเรื่องที่เสนอได้รับความสนใจ และจัดดำเนินการจากผู้นั้นส่วน เกือบของรับผิดชอบด้วยดี ในอัตราส่วน ร้อยที่สูงสุดพอสมควร คือ ร้อยละ 30.17 หลาย ๆ เรื่องไม่ได้รับความสนใจเลย ซึ่งมีร้อยละ 14.04 และบางเรื่องได้รับความสนใจ แต่ไม่ได้รับการจัดดำเนินการแต่อย่างใด มีร้อยละ 12.90

เรื่องที่เสนอต่อที่ประชุมแล้ว ได้รับความสนใจนำไปจัดดำเนินการ หรือจัดการแก้ไขปรับปรุงส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน ร้อยละ 25.43 เรื่องของงานอาชีพ และสุขภาพมีในอัตราส่วนร้อยละเท่ากัน คือ 3.8 ส่วนเรื่องอื่น ๆ เช่น เรื่องโครงการต่าง ๆ ที่ลงปฏิบัติการในหมู่บ้าน มีร้อยละ 4.93 และจำนวนที่สูงที่สุดคือ ผู้ที่ไม่ตอบมีร้อยละ 62.04

การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ทางราชการจัดตั้งขึ้น และกลุ่มที่ประชาชนรวมตัวกัน จัดตั้งตัวเองด้วยความสมัครใจ คือ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 13.09 รองลงมาคือกลุ่มอื่น ๆ เช่น กองทุนฯ และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งมีร้อยละ 13.66 กลุ่มแผนงานมีร้อยละ 3.61 ผู้ไม่ตอบมีร้อยละ 69.64 (ดูสรุปตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 อัตราส่วนร้อยละของประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมส่วนรวมของหมู่บ้าน

ประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)</u>		
1-3	92	17.46
4-5	198	37.57
6-10	225	42.69
11-15	12	2.28
รวม	527	100.00
<u>ตำแหน่งทางสังคม</u>		
ตำแหน่งตามระบบราชการ	51	9.68
ตำแหน่งนอกระบบราชการ	30	5.69
ไม่มีตำแหน่ง	446	84.63
รวม	527	100.00
<u>การประชุมประชาชนในหมู่บ้าน</u>		
มีทุกเดือน	292	55.41
มีแต่กำหนดก็ไม่แน่นอน	198	37.57
ไม่มีการประชุม	37	7.02

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำนวนครั้งที่เขารวมประชุม</u>		
ทุกครั้ง	203	38.52
บางครั้ง	166	31.50
ไม่เขารวมประชุม	158	29.98
รวม	527	100.00
<u>โอกาสแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม</u>		
ได้	133	21.44
ไม่ได้	342	64.90
ไม่ตอบ	72	13.66
รวม	527	100.00
<u>เรื่องที่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม</u>		
งานอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน	27	5.12
ความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน	62	11.76
อื่น ๆ	24	4.56
ไม่ตอบ	414	78.56
รวม	527	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประชากรตัวอย่างกับกิจกรรมฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความสนใจจากที่ประชุมต่อความคิดเห็นที่เสนอ</u>		
คำเนิการ	159	30.17
ได้รับความสนใจแต่ไม่คำเนิการ	68	12.90
ไม่ได้รับความสนใจ	74	14.04
อื่น ๆ	226	42.89
รวม	527	100.00
<u>เรื่องที่ได้รับการคำเนิการ/แก้ไขปรับปรุง</u>		
งานอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน	20	3.80
ความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน	134	25.43
สุขภาพ	20	3.80
อื่น ๆ	26	4.93
ไม่ตอบ	327	62.04
รวม	527	100.00
<u>การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ</u>		
กลุ่มแม่บ้าน	19	3.61
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์	69	13.09
อื่น ๆ	72	13.66
ไม่ตอบ	367	69.64
รวม	527	100.00

ประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 527 ราย มีผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาชนบทตามสัญญา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 47.25 และผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 52.75

เหตุผลของการไม่เข้าร่วมโครงการ คือ ไม่รู้ว่ามีโครงการฯ มีร้อยละ 20.68
เหตุผลรองลงมาคือ ไม่มีเวลาร้อยละ 12.14 บางส่วนที่ให้เหตุผลว่าไม่ตรงความต้องการมี
ร้อยละ 4.55 และไม่รู้กำหนดการที่แน่นอนร้อยละ 2.85 ประชากรตัวอย่างจำนวนเล็กน้อย
ที่ให้เหตุผลว่า เพราะใช้วิทยากรสูงเกินไปมีร้อยละ 0.76 ส่วนเหตุผลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่
กล่าวมารวมกันเท่ากับร้อยละ 11.77 (ดูสรุปตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อัตราส่วนร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าร่วม/ไม่เข้าร่วม
โครงการและ เหตุผลของการไม่เข้าร่วมโครงการ

การ เข้าร่วมโครงการ/ เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
<u>การ เข้าร่วมโครงการพัฒนาชนบท (มอ.)</u>		
เขา	249	47.25
ไม่เขา	278	52.75
รวม	527	100.00

เหตุผลของการไม่เข้าร่วมโครงการฯ

ไม่รู้ว่ามีโครงการฯ	109	20.68
ไม่ตรงความต้องการ	24	4.55
ใช้วิทยากรสูงเกินไป	4	0.76
ไม่มีเวลา	64	12.14
ไม่รู้กำหนดการที่แน่นอน	15	2.85
อื่น ๆ	62	11.77
เข้าร่วม	249	47.25
รวม	527	100.00

โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แบ่งเป็นกลุ่มโครงการใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพซึ่งจากข้อมูลพบว่า มีประชากรตัวอย่างเข้าร่วมร้อยละ 30.12 กลุ่มโครงการพัฒนาสังคม และสุขภาพมีร้อยละ 21.28 และกลุ่มโครงการพัฒนาองค์กรชุมชนร้อยละ 1.61 ประชากรตัวอย่างบางส่วนเข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโครงการพัฒนาอาชีพ ร่วมกับโครงการใดโครงการหนึ่งอีก 2 โครงการซึ่งมีมากถึงร้อยละ 46.99

เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะการเข้าร่วมโครงการเดียว พบว่า ประชากรตัวอย่างเลือกเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพมากที่สุด ความถี่หรือจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 10 ครั้ง มีมากที่สุดร้อยละ 51.00 รองลงมา 1-4 ครั้ง ร้อยละ 39.76 และมีส่วนหนึ่งที่ตอบว่าเข้าร่วมบ่อยครั้งมากจนจำไม่ได้ ร้อยละ 3.62

โดยทั่วไปแล้ว ประชากรตัวอย่างได้รับทราบข่าวโครงการฯจากผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนันมากที่สุด คือ ร้อยละ 64.66 บางส่วนทราบข่าวจากเพื่อนบ้านมีร้อยละ 21.69 และจากการประชาสัมพันธ์ หรือจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ มีร้อยละ 13.65

ความคิดเห็นของประชากรตัวอย่างต่อประโยชน์ของโครงการที่ตนได้รับส่วนหนึ่งกล่าวว่าเพิ่มทุนความรู้ด้านวิชาชีพการเกษตร มีร้อยละ 22.09 เพิ่มทุนความรู้ด้านสุขภาพมีร้อยละ 18.87 บางส่วนกล่าวว่าโดยรวมกลุ่ม รู้จักตนมากขึ้น และมีงานทำซึ่งมีร้อยละ 11.65 นอกจากนี้ มีความคิดเห็นอื่น ๆ เบ็ดเตล็ดรวมกันถึงร้อยละ 37.35 และมีผู้คิดว่าโครงการฯ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรเลยมีร้อยละ 10.04

เมื่อถามว่าใครคือบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการฯมากที่สุด ประชากรตัวอย่างมีความเห็นว่า ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านได้รับประโยชน์มากที่สุด มีร้อยละ 40.56 รองลงมาคือ เฉพาะผู้ที่ลงมือปฏิบัติรวมในโครงการใดโครงการหนึ่งเท่านั้น ซึ่งมีร้อยละ 37.75 บางส่วนกล่าวว่าผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้นำกลุ่มบางตนได้รับประโยชน์ มีร้อยละ 10.84 และจำนวนหนึ่งที่ตอบว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ คือ อาจารย์ ช่างราชการ และเจ้าหน้าที่โครงการฯ มีร้อยละ 5.22 ซึ่งเท่า ๆ กับผู้ที่ตอบว่าไม่มีใครได้ประโยชน์จากโครงการฯเลยคือร้อยละ 5.62 (ดูสรุปตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

แสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามการเข้าร่วมกลุ่มโครงการ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ประโยชน์ของโครงการฯ และบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ

ประชากรตัวอย่างกับโครงการฯ	จำนวน	ร้อยละ
----------------------------	-------	--------

การเข้าร่วมกลุ่มโครงการฯ

กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ	75	30.12
กลุ่มโครงการพัฒนาสุขภาพและสังคม	53	21.28
กลุ่มโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน	4	1.61
เข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการขึ้นไป	117	46.99
รวม	249	100.00

ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ (ครั้ง)

1-4	99	39.76
5-10	14	5.62
มากกว่า 10	127	51.00
บ่อยมากจำไม่ได้	9	3.62
รวม	249	100.00

ผู้ออกข่าวโครงการฯ

ผู้ใหญ่/กำนัน	161	64.66
เพื่อนบ้าน	54	21.69
การประชาสัมพันธ์/เจ้าหน้าที่โครงการฯ	34	13.65
รวม	249	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประชากรตัวอย่างกับโครงการฯ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประโยชน์ของโครงการฯ</u>		
เพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพการเกษตร	55	22.09
เพิ่มพูนความรู้ด้านสุขภาพ	47	18.87
โครวมกลุ่มรู้จักคนและมีงานทำ	29	11.65
อื่น ๆ	93	37.35
ไม่มีใครประโยชน์	25	10.04
รวม	249	100.00
<u>บุคคลที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ</u>		
ผู้นำ/ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	27	10.84
เฉพาะผู้ลงมือปฏิบัติรวมในโครงการฯ	94	37.75
ประชาชนทั่วไป	101	40.56
อาจารย์/ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่โครงการฯ	13	5.22
ไม่มีใครได้ประโยชน์	14	5.62
รวม	249	100.00

ตารางที่ 5 อัตราส่วนรอยของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาสังคม และสุขภาพ และโครงการพัฒนาองค์กร ชุมชน จำแนกตามเหตุผลของการเข้าร่วมโครงการฯ

เหตุผลของการเข้าร่วมโครงการฯ	โครงการพัฒนาอาชีพ		โครงการพัฒนาสุขภาพและสังคม		โครงการพัฒนาองค์กรชุมชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้เพิ่ม	120	48.19	160	64.26	24	9.63
- ความสนใจส่วนตัว/ต้องการความรู้	23	9.24	86	34.53	6	2.41
- ผู้นำชักชวน	47	18.88	34	13.66	2	0.80
- ใ้บริการ	36	14.45	23	9.24	2	0.80
- อื่น ๆ	14	5.62	17	6.83	14	5.62
มีรายได้เพิ่ม	61	24.50	8	3.21	5	2.01
ไม่เข้าร่วมโครงการฯ	68	27.31	81	32.53	220	88.36
รวม	249	100.00	249	100.00	249	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรเข้าร่วมโครงการย่อยแต่ละกลุ่มโครงการด้วยเหตุผลที่ไม่เกี่ยวกับการมีรายได้ หรือผลผลิตเพิ่มในอัตราสูงสุดทุกกลุ่มโครงการกล่าวคือ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพมีร้อยละ 48.19 โครงการพัฒนาสังคม และสุขภาพ มีร้อยละ 64.26 และโครงการพัฒนาองค์กรชุมชนมีร้อยละ 9.63

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ประชากรตัวอย่างเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพด้วยเหตุผลต้องการผลผลิต และหรือรายได้เพิ่มในอัตราสูงสุด คือ ประมาณร้อยละ 24.50 รองลงไปคือ ใ้บริการชักชวนจากผู้นำชุมชน (คือผู้ใหญ่บ้าน) ประมาณร้อยละ 18.88 มีผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีร้อยละ 27.31 ส่วนประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาสังคม และสุขภาพให้เหตุผลว่า เป็นเพราะความสนใจส่วนตัว และหรือต้องการความรู้ในอัตราสูงสุดคือ

ประมาณร้อยละ 34.53 รองลงมาคือ ผู้นำชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ มีประมาณร้อยละ 13.66 และผู้ไม่เข้าร่วมโครงการนี้มีร้อยละ 32.53 สำหรับประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาองค์กรชุมชนใหญ่เหตุผลว่า เพราะต้องการรวมกลุ่มซึ่งเป็นเหตุผลส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมอยู่ในเหตุผลอื่น ๆ ซึ่งมีร้อยละ 5.62 และผู้ไม่เข้าร่วมโครงการนี้มีถึงร้อยละ 88.36

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เหตุผลที่เด่นชัดของการที่ประชากรตัวอย่างจะเข้าร่วมโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น ไม่เกี่ยวกับการมีรายได้ หรือผลผลิตทางการเกษตร ประมง เหม และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนเหตุผลต่าง ๆ นี้ ชักชวนจากผู้นำหมู่บ้าน คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ของประชากรตัวอย่างในอัตราสูงพอสมควร

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลกุเตา จำแนกตามขั้นตอนของการพัฒนาชุมชน 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนการพัฒนาชุมชน	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รวบรวมข้อมูล	122	49.00	127	51.00	249	100.00
ระบุปัญหา	95	38.20	154	61.80	249	100.00
วางแผน	142	57.00	107	43.00	249	100.00
รวมปฏิบัติ	233	93.60	16	6.4	249	100.00
ประเมินผล	84	33.70	165	66.3	249	100.00

ข้อมูลจากตาราง แสดงว่า ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลกุเตาในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติการในโครงการ ซึ่งหมายถึง การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม และรับบริการ ในอัตราสูงที่สุดกว่าทุกขั้นตอนคือ ร้อยละ 93.60 รองลงมาคือ ขั้นตอนการวางแผนร้อยละ 57.00 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลร้อยละ 49.00 ขั้นตอนการระบุปัญหา ร้อยละ 33.2 และ

ขั้นตอนการประเมินผลร้อยละ 33.70 โดยทั่วไปแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาชุมชน มักพบว่า ขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การร่วมปฏิบัติการ ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในอัตราที่น้อยที่สุด หรือไม่มีส่วนร่วมเลย

(สุรสวัสดิ์ : 2528 : 117-118) แต่จากข้อมูลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นอกจากขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการแล้ว ขั้นตอนอื่น ๆ ก็มีผู้เข้าร่วมในอัตราที่น่าพอใจพอสมควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ลักษณะโครงการย่อยบางโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน ที่ดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนที่ให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เมื่อนำในขั้นตอนการประเมินผลจะมีใครทำเต็มรูปแบบอย่างสมบูรณ์ก็ตาม ก็ยังพบว่ามีผู้เข้าร่วมในขั้นตอนนี้ถึงร้อยละ 33.70 เป็นที่น่าสังเกตผลจากตารางนี้คือ ขั้นตอนการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งคือ ขั้นตอนการระบุปัญหาพบว่า ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในอัตราค่าเพียงร้อยละ 38.20 เท่านั้น ซึ่งอาจวิเคราะห์สาเหตุของการไม่เข้าร่วมโดยบางหนึ่งว่า ประชากรตัวอย่างมีความคิดว่า การพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องของผู้นำ ตนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกรงว่าจะผิด หรือเมื่อแสดงความคิดเห็นแล้ว กลมกลืนได้จึงดำเนินการแต่อย่างใด

(สุรสวัสดิ์ ทุมพยนต์ : 2528 : 118) และ จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนมักไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และเรื่องที่ได้แสดงความคิดเห็นไปในที่ประชุมนี้ ได้รับการจัดดำเนินการเพียงร้อยละ 30.17 เท่านั้น สาเหตุที่สอง อาจเนื่องจากโครงการย่อยหลายโครงการมีลักษณะที่จัดแบบเบ็ดเสร็จ หรือค่อนข้างเป็นแบบสำเร็จรูป ให้แก่ประชาชนตามความคิดเห็นของผู้ดำเนินโครงการโดยมีลักษณะ เป็นการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งบางครั้งประชาชนมีใคร่ส่วนแสดงความคิดเห็น ระบุปัญหา หรือความต้องการที่แท้จริงตามสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพราะเป็นโครงการที่ผูกติด และบอกปัญหาแก่ประชาชนแล้วนั่นเอง

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการฯ กับปัจจัยต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร

โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นโครงการแบบผสมผสานของหลายสาขาวิชาชีพ ประกอบด้วยโครงการย่อย 35 โครงการ จัดแยกประเภทกลุ่มโครงการได้ 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ กลุ่มโครงการพัฒนาสุขภาพ และสังคม และกลุ่มพัฒนาองค์กรชุมชน แต่ละโครงการมีเป้าหมายหลักอย่างเดียวกัน คือ พัฒนาชุมชนตำบลคูเต่า ส่วนเป้าหมายเฉพาะของแต่ละโครงการจะต่างกันในเรื่องเนื้อหาสาระและกลุ่มบุคคล เช่น โครงการปรับปรุงพันธุ์สุกร กลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนที่เลี้ยงสุกร และหลายโครงการที่เปิดกว้างให้บุคคลผู้มีความสนใจโครงการ เข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งการจะเข้าร่วมหรือไม่ มิได้อยู่ที่ข้อจำกัดทางโครงการกำหนด แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ของประชาชนเอง โครงการดังกล่าว มีอาทิเช่น โครงการสร้างโถงน้ำขนาดยักษ์ โครงการฝึกอบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ในลักษณะ เป็นภาพรวม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการฯ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับคำพยานถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการต่าง ๆ รวมแล้วน้อยกว่า 4 ครั้ง ระดับปานกลาง หมายถึง การมีส่วนร่วม 5-10 ครั้ง และระดับสูง ได้แก่การมีส่วนร่วมมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการ

โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า ครอบคลุมด้วยโครงการย่อยจำนวนมาก แต่ละโครงการมีกลุ่มเป้าหมายต่างกัน ซึ่งในท้องถิ่นที่ลักษณะครอบครัวมีจำนวนสมาชิกมาก จึงอาจเป็นไปได้ว่า สมาชิกแต่ละคนมีโอกาสเข้าร่วมในโครงการได้มากขึ้น ดังนั้น จึงอาจทำให้จำนวนสมาชิกมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมโครงการของกลุ่มประชากรตัวอย่างได้

การแบ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ จำนวนสมาชิก 1- 3 คน 4 - 5 คน 6 - 10 คน และมากกว่า 10 คน จากข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 อัตราส่วนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลคูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติที่ใช้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
1-3	15.2	21.4	14.7	38	$\chi^2 = 3.274$ $c = 0.1139$
4-5	40.4	28.6	39.0	97	
6-10	41.4	50.0	45.6	110	
มากกว่า 10	3.0	0.0	0.7	4	
รวม (%)	100.0	100.0	100.0		
(N)	99	14	136	249	

Significance at 0.05 df = 6 $\chi^2 = 12.592$

ข้อมูลจากตาราง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6-10 คน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบทมากที่สุดทุกระดับของการมีส่วนร่วม คือ ระดับการมีส่วนร่วมต่ำ เท่ากับร้อยละ 41.4 ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เท่ากับร้อยละ 50.0 ซึ่งสูง

ที่สุดเมื่อพิจารณาจากทั้ง 3 ระดับ และระดับการมีส่วนร่วมสูงเท่ากับร้อยละ 45.6 รองลงไปคือกลุ่มประชากรที่มีจำนวนสมาชิก 4-5 คน ซึ่งมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับต่ำ ปานกลาง สูง เท่ากับร้อยละ 40.4, 28.6 และ 39.0 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มประชากรที่มีจำนวนสมาชิก 1-3 คน พบว่า มีส่วนร่วมโครงการฯ ในอัตราต่ำสุดในทั้ง 3 กลุ่มระดับการมีส่วนร่วม คือ ร้อยละ 15.2, 21.4 และ 14.7 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะครัวเรือน และขนาดของครอบครัวที่ใหญ่มีจำนวนสมาชิกอยู่ในระหว่าง 6-10 คน การมีส่วนร่วมจำนวนมาก มีความสนใจโครงการต่าง ๆ กัน แต่ละคนก็สามารถเลือกเข้าไปมีส่วนร่วมในแต่ละโครงการ หรือกิจกรรมใดตามต้องการ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์มีเงื่อนไข มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($c = 0.1139$) ดังนั้น จึงไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากเป็นเหตุให้กลุ่มประชากรมีส่วนร่วมโครงการในระดับสูง

2. เพศกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

เพศชาย และ เพศหญิงมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันโดยธรรมชาติ และในสังคมชนบท เพศชายมีบทบาทหน้าที่ของผู้นำเด่นชัดกว่าเพศหญิง สิ่งให้เห็นได้ชัดเจน คือ การเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นตัวแทนครอบครัว เขารวมกิจกรรมของหมู่บ้าน ดังนั้น เพศชายน่าจะมีแนวโน้มที่จะ เขารวมโครงการฯในระดับสูง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 อัตราส่วนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างด้วยลู่เคาระะดับต่าง ๆ จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติที่ใช้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ชาย	43.4	50.0	61.0	133	.
หญิง	56.6	50.0	39.0	116	.
รวม	(%) 100.0	100.0	100.0	249	
	(N) 99	14	136		

Significance at 0.05 $df = 2$ $X^2 = 5.991$

ข้อมูลจากตาราง แสดงว่า กลุ่มประชากรเพศชายมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูงมากที่สุด ประมาณ ร้อยละ 61.0 ส่วนกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับต่ำ ประมาณร้อยละ 56.6 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะโครงการที่เน้นบทบาทสตรีโดยตรง โดยตรง ขอมเป็นเหตุทำให้เกิดความสนใจและพอใจ ประกอบกับลักษณะการดำเนินงานที่วัดแบบไทย ๆ ในชนบทที่ชายมีบทบาทในสังคมมากกว่าหญิง เพศชายจึงเขาไปมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูง

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ เป็นความสัมพันธ์ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แนวความสัมพันธ์ความถี่เงื่อนไขมีความสัมพันธ์ไม่สูงนัก (0.00-0.1676) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มประชากรเพศชายจะมีมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูงมากกว่ากลุ่มประชากร เพศหญิง

3. อายุของประชากรตัวอย่างกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

อายุเป็นตัว เลขที่บอกคุณลักษณะส่วนบุคคลได้ ซึ่งแบ่งเป็นวัยต่าง ๆ คือวัยเด็ก อายุ 0-12 ปี วัยรุ่นอายุ 13-19 ปี วัยหนุ่มสาวอายุ 20-40 ปี วัยกลางคนอายุ 40-60 ปี และวัยชราอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ซึ่งบุคคลวัยหนุ่มสาว และวัยกลางคนมีสิ่งที่คล้ายกัน คือ ความสนใจในการปรับตัวได้แล้ว มักจะได้รับการคาดหวังจากสังคมว่า จะต้องมีความรับผิดชอบมาก อาจปลูกฝังความสนใจชนิดใหม่ให้เกิดขึ้นได้ ส่วนวัยชราเป็นวัยที่อยากต้องการสร้างความสนใจใหม่ ๆ มักทำในสิ่งที่ประสบการณมาแล้ว สำหรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ส่วนใหญ่ทำไปเพื่อฆ่าเวลา (ถนัด ม่วงฉวี : 2526 : 8) ดังนั้น เมื่อนำโครงการฯต่าง ๆ ลงไปปฏิบัติในพื้นที่จึงคาดหมายว่า ประชากรตัวอย่างกลุ่มวัยหนุ่มสาว และวัยกลางคนน่าที่จะมีส่วนร่วมในโครงการฯ อยู่ในระดับสูง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มอายุของประชากรตัวอย่างไว้เป็น 4 กลุ่ม และปรากฏผลดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 อัตราส่วนรอยของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตามลู่เต้าระดับต่าง ๆ จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติไ้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
15-19	9.1	0	1.5	11	$\chi^2 = 17.153$
20-40	48.5	35.7	36.0	102	
41-60	35.4	42.9	52.9	113	$e = 0.2539$
มากกว่า 60	7.1	21.4	9.6	23	
(%)	100.0	100.0	100.0		
รวม (N)	99	14	136	249	

Significance at 0.05 $df = 6$ $X^2 = 12.592$

ข้อมูลจากตาราง แสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ ของประชากรตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอายุมีความแตกต่างกัน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ เมื่อตามลักษณะของบุคคลตามกลุ่มอายุ กล่าวคือ ประชากรตัวอย่างที่มีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูง พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 41-60 ปี มีร้อยละ 52.9 รองลงไป คือ กลุ่มอายุ 20-40 ปี ร้อยละ 36.0 ในขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี และ 15-19 ปี พบเพียงร้อยละ 9.6 และ 1.5 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์นี้เป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข ($e = 0.2539$) แสดงถึงความสัมพันธ์ไม่สูงนัก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 41-60 ปี จะมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูงมากที่สุด

ผลการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่นับสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข ($c = 0.1766$) มีความสัมพันธ์ต่ำ ดังนั้นจึงไม่อาจจะสรุปได้แน่นอนว่า ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสจะมีส่วนร่วมโครงการในระดับสูง

5. ลักษณะอาชีพหลักของประชากรตัวอย่างกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

ประชาชนตำบลคูเต่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการประมง รองลงไป คือ ค้าขาย (ตารางที่ 1) ซึ่งอาชีพดังกล่าวจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวัน เพื่อดำเนินกิจการตามลักษณะอาชีพให้ลุล่วงไป แต่อย่างไรก็ตาม อาชีพดังกล่าวจะห้ามกันเป็นฤดูกาล กล่าว คือ อาชีพเกษตรกรรมมีช่วงระยะเวลาดำเนินการเฉพาะในช่วงปลอดจากภัยธรรมชาติ คือ พายุ ลมแรง และฝนตก ซึ่งมีช่วงทำการได้ประมาณ 5-6 เดือน ส่วนอาชีพค้าขายจะแบ่งตามผลของการประมง คือ ถ้าทำการจับกุ้ง ปู ปลาได้จำนวนมาก การค้าขายจะมากตามไปด้วย และหากไม่สามารถออกทำการประมงได้ การค้าขายก็จะชะงักตามไปด้วย เช่นกัน เมื่อพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประชากรตัวอย่างที่มีเวลาที่จะเข้าร่วมโครงการบางโครงการที่เขาสนใจได้ โดยเฉพาะโครงการย่อยที่ส่วนใหญ่ให้ผลประโยชน์โดยตรง หรือเสริมให้สามารถประกอบอาชีพได้ผลดีมากขึ้น เช่น โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยว โครงการเลี้ยงกุ้งแชบ๊วย เป็นต้น ดังนั้น จึงคาดว่าลักษณะอาชีพหลักที่แตกต่างกันของประชากรตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งลักษณะอาชีพหลักออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ คือ เกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์-ประมง รับจ้าง (ทำงานทั่วไปในหมู่บ้าน, กรรมกร) อาชีพค้าขาย (ค้าปลา กุ้ง ปู ส่งยังตลาดในเมืองหาดใหญ่) อาชีพอื่น ๆ และกลุ่มผู้ไม่ทำงานซึ่งหมายถึงงานอาชีพที่มิได้ให้รายได้โดยตรงแก่ตนเอง เช่น การช่วยห้ำส่วนให้พ่อแม่ หรือ เป็นแม่บ้าน เลี้ยงลูก เลี้ยงหลาน ดูแลบ้านเรือน เป็นต้น ผลการศึกษารายงานปรากฏดังตารางที่ 11

4. สถานภาพสมรสของประชากรตัวอย่าง

ในสังคมชนบท ประชากรมักสมรสตั้งแต่อายุยังน้อย ในโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มีโครงการย่อยหลายโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจมีผู้ที่เป็นโสด หรือสมรสแล้ว หรือเป็นหม้าย หย่า แยก ก็โศกทั้งสิ้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจได้ และตามสภาพสังคมชนบท หัวหน้าครอบครัวมักเป็นตัวแทนครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ผู้ที่สมรสแล้ว คือ หัวหน้าครอบครัว หรือภรรยาที่ จะมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูง และผลการศึกษาปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 อัตราส่วนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลคูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติไ้
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
โสด	13.1	0	4.4	19	$X^2 = 8.016$ $c = 0.1766$
คู่	79.8	85.7	86.0	208	
หม้าย หย่า แยก	7.1	14.3	9.6	22	
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	249	
(N)	99	14	136		

Significance at 0.05, $df = 4$, $X^2 = 9.488$

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีส่วนร่วมโครงการในระดับสูงมากที่สุด คือ ร้อยละ 86.0 ขณะที่ผู้ที่เป็นหม้าย หย่า แยก และเป็นโสด มีส่วนร่วนน้อยกว่า คือ มีร้อยละ 9.6 และ 4.4 ตามลำดับ และเพื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมระดับปานกลางและระดับต่ำ ก็พบว่า ผู้มีสถานสมรสคู่มีอัตราการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่เป็นหม้าย หย่า แยก และเป็นโสด ที่เห็น เช่นนี้อาจเป็น เพราะลักษณะประชากรตัวอย่างอยู่ในกลุ่มผู้มีสถานภาพสมรสคู่ตามที่กำหนดไว้ในวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 11

อัตราส่วนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตามระดับต่าง ๆ จำแนกตามลักษณะอาชีพหลัก

ลักษณะอาชีพหลัก	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวน รวม	สถิติที่ใช้ ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
เกษตรกรกรรม	49.5	28.6	28.7	92	$X^2 = 19.934$
เลี้ยงสัตว์-ประมง	26.3	57.1	44.1	94	
รับจ้าง	5.1	14.1	6.6	16	$c = 0.2722$
ค้าขาย	12.1	0	14.7	32	
อื่น ๆ	3.0	0	4.4	9	
ไม่ทำงาน	4.0	0	1.5	6	
รวม	(%) 100.0	100.0	100.0	249	
	(N) 99	14	136		

Significance at 0.05 df = 10 $X^2 = 18.307$

จากตาราง แสดงว่า ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับปานกลางมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์-ประมง ซึ่งมีร้อยละ 57.1 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในระดับต่ำพบว่า กลุ่มอาชีพเกษตรกรกรรม มีอัตราสูงที่สุด คือ ร้อยละ 49.5 ส่วนการมีส่วนร่วมในระดับสูง พบว่า กลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์-ประมง มีอัตราสูงที่สุด คือร้อยละ 44.1 การที่ประชากรตัวอย่างอาชีพเลี้ยงสัตว์-ประมง ให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมโครงการในระดับสูง อาจเป็นเพราะลักษณะโครงการย่อยที่ประกอบให้สมาชิกได้ลงมือปฏิบัติโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ (โครงการเลี้ยงสัตว์-ประมงมี 9 โครงการ เป็นโครงการปฏิบัติการ 8 โครงการ โครงการสาธิต 1 โครงการ) การที่ประชากรตัวอย่างได้ลงมือทำเอง และรับผลประโยชน์โดยตรง หรือเป็นการเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้ว น่าจะเป็นเหตุจูงใจให้ประชากรตัวอย่างเข้าร่วมโครงการมากยิ่งขึ้น ส่วน

โครงการย่อยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรรมนั้น มี 3 โครงการ เป็นโครงการการปฏิบัติ 2 โครงการ โครงการสาริต-ทดลอง 6 โครงการ เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า ลักษณะการดำเนินโครงการไม่เอื้อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงมากนัก การจัดสาริตใหม่ และศึกษาความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติเองต่อไปนั้น ยังไม่ได้รับความนิยมนอกจากชาวชนบทมากเท่าที่ควร ดังนั้นจึงพบว่า ทั้ง ๆ ที่มีโครงการย่อยส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมจำนวนมากถึง 8 โครงการ แต่ก็มิได้เป็นเหตุจูงใจให้ประชากรตัวอย่างสนใจ และร่วมโครงการมากนัก ซึ่งจากตารางที่ 9 จะเห็นว่า ผู้ที่อาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมโครงการในระดับต่ำ มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ส่วนกลุ่มอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมโครงการในระดับปานกลาง ประมาณร้อยละ 14.1 อาชีพค้าขายมีส่วนร่วมโครงการในระดับสูง คือ ร้อยละ 14.7 กลุ่มอาชีพอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้มีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูง ประมาณร้อยละ 4.4 และกลุ่มผู้ไม่ทำงานอาชีพใหม่มีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับต่ำ คือ ประมาณร้อยละ 4.0

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แนวาคาสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข ($c = 0.2772$) จะมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตัวก็ตาม ซึ่งผลการศึกษานี้สรุปได้ว่า ลักษณะอาชีพหลักของประชากรตัวอย่างแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมโครงการแตกต่างกันด้วย

6. รายได้หลักของประชากรตัวอย่างกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

รายได้ที่เป็นตัวเงิน เป็นเครื่องวัดถึงสภาพฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ที่มีรายได้น้อยย่อมต้องขวนขวายพยายามหารายได้ หรือผู้ที่มีรายได้น้อยอยู่แล้ว และต้องการมากยิ่งขึ้น ก็อาจจะทำโดยการเพิ่มประสิทธิภาพของงานอาชีพที่หาอยู่ หรือหาอาชีพรอง เพื่อเสริมอาชีพหลักให้มีรายได้น้อยยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาในประเด็นนี้ จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประชากรจะให้ความสนใจและเลือกเข้าร่วมโครงการที่ส่งผลประโยชน์แก่ตนมากที่สุด โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มีหลายโครงการย่อย ที่ให้ผลประโยชน์เชิงทุนผลผลิต และรายได้แก่สมาชิก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้สูง จะมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูงด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มรายได้ออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ โดยถือตามลักษณะ รายได้รวมเฉลี่ยตลอดปี คือประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท 3,001-10,000 บาท 10,001-30,000 บาท 30,001-50,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท นอกจากนี้ ได้แยกประชากรตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ของตนเอง (มีง่ได้แก่ประชากรตัวอย่างที่เป็นโสด ประกอบอาชีพช่วยเหลือพ่อแม่ เป็นต้น) และกลุ่มที่ไม่สามารถประเมินรายได้ได้ เนื่องจากบางส่วนเพิ่งเริ่มกิจการยังไม่มีผลผลิต จึงไม่สามารถประเมินได้ หรือบางส่วนที่ดำเนินกิจการไปเพียงส่วนหนึ่งแล้วเลยเลิกกิจการไปทำให้ไม่สามารถได้เช่นกัน ซึ่งผลจากการศึกษาปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 อัตราส่วนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตามอายุและระดับต่าง ๆ จำแนกตามรายได้หลัก

รายได้	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติที่ใช้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ต่ำกว่า 3,000	28.3	42.9	19.1	60	$\chi^2 = 25.692$
3,001 - 10,000	29.3	7.1	25.0	64	
10,001 - 30,000	17.2	28.6	22.1	51	$\chi^2 = 0.3058$
30,001 - 50,000	7.1	7.1	20.6	36	
มากกว่า 50,000	6.1	14.3	10.3	22	
ไม่มีรายได้	5.1	0	1.5	7	
ไม่สามารถประเมินได้	7.1	0	1.5	9	
รวม (%)	100.0	100.0	100.0	249	
(N)	99	14	136		

Significance at 0.05 $df = 12$ $\chi^2 = 21.026$

จากตาราง แสดงว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีส่วนรวมโครงการฯ ในระดับปานกลางมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 42.9 เมื่อพิจารณาตามระดับของการมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูง พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 3,001-10,000 บาท มีส่วนรวมมากที่สุด ประมาณร้อยละ 25.0 รองลงไป คือ กลุ่มรายได้น้อยกว่า 10,001-30,000 บาท มีร้อยละ 22.1 กลุ่มรายได้น้อยกว่า 30,001-50,000 บาท มีร้อยละ 20.6 กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีร้อยละ 19.1 และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 50,000 บาท มีร้อยละ 10.3

พิจารณาตามการมีส่วนร่วมระดับปานกลางพบว่า กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 42.9 รองลงไป คือ กลุ่มรายได้น้อยกว่า 10,001-30,000 บาท มีร้อยละ 28.6 กลุ่มรายได้น้อยกว่า 50,000 บาท มีร้อยละ 14.3 ส่วนกลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,001-10,000 บาท และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 30,001-50,000 บาท มีอัตราเท่ากันคือ ร้อยละ 7.1

ส่วนการมีส่วนร่วมระดับต่ำพบว่า กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,001-10,000 บาท มีอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 29.3 รองลงไปคือ กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีร้อยละ 28.3 กลุ่มรายได้น้อยกว่า 10,001-30,000 บาท มีร้อยละ 17.2 ส่วนกลุ่มรายได้น้อยกว่า 30,001-50,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท มีร้อยละ 7.1 และ 6.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประชากรตัวอย่างแต่ละกลุ่มรายได้นับกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ ที่พบมากที่สุด ปรากฏผลดังตารางที่ 10 คือ กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีส่วนรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.9) กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,001-10,000 บาท มีส่วนรวมในระดับต่ำ (ร้อยละ 29.3) กลุ่มรายได้น้อยกว่า 10,001-30,000 บาท มีส่วนรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 28.6) กลุ่มรายได้น้อยกว่า 30,001-50,000 บาท มีส่วนรวมในระดับสูง (ร้อยละ 20.6) กลุ่มรายได้น้อยกว่า 50,000 บาท มีส่วนรวมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 14.3) ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงแนวโน้มความสัมพันธ์ของรายได้นับกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ กล่าวคือ รายได้น้อยมีส่วนร่วมในระดับต่ำถึงปานกลาง และรายได้นับสูงมีส่วนร่วมในระดับปานกลางถึงสูง

ผลการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และถ้าสัมพันธ์มีความมีเงื่อนไขที่มีความสัมพันธ์ต่ำ ($c = 0.3058$) ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้นับสูงจะมีส่วนร่วมโครงการฯ ในระดับสูงด้วย

7. การศึกษาของประชากรตัวอย่างในระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

ในการวัดความสามารถทั่ว ๆ ไป ของบุคคล อาจวัดได้โดยระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับ (การศึกษาในระบบ) การศึกษาเป็นพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เหมาะสมกับสังคม มีความคล่องตัวในการติดต่อสื่อสารอย่างถูกต้อง อีกทั้งกระตุ้นให้เกิดความกล้าที่จะทดลอง หรือรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ ในขณะที่โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ประชากรแถบนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงน่าจะมีส่วนรวมโครงการฯในระดับสูง

ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม ตามระดับการศึกษา ดังนี้ คือ กลุ่มไม่ได้อ่าน กลุ่มที่เข้าเรียนแต่อยู่ระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 (ป.4, ป.6, ปัจจุบัน) กลุ่มมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.1-ม.3 ปัจจุบัน) กลุ่มการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 อัตราส่วนร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลคูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวนรวม	สถิติที่ใช้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ไม่ได้อ่าน	20.2	21.4	14.0	42	
ต่ำกว่า ป. 4	5.1	0	8.8	17	
ป. 4-ป. 7	69.7	78.6	70.6	176	
มศ. 1 - มศ. 3	3.0	0	0.7	4	
สูงกว่า มศ. 3	2.0	0	5.9	10	
(%)	100.0	100.0	100.0		
รวม				249	
(N)	99	14	136		

จาดาราง พบว่า ประชากรตัวอย่างกลุ่มจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีส่วนร่วมมากที่สุดในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 78.6 และ เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ และระดับสูง พบว่า กลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดยังคง เป็นประชากรตัวอย่างกลุ่มจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 ซึ่งมีประมาณร้อยละ 69.7 และ 70.6 ตามลำดับที่เป็น เช่นนี้อาจเป็น เพราะลักษณะพื้นฐานการศึกษาของชาวชนบทไทยโดยทั่วไปจะได้รับการศึกษาจบตามหลักสูตรภาคบังคับของรัฐบาลนั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในระยะต่อมา (ตารางที่ 1) ผลการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไขมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ($\phi = 0.1836$) ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่า ประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษาระดับสูงจะมีส่วนร่วมโครงการฯในระดับสูง

8. การรวมกลุ่มโครงการของประชากรตัวอย่างกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

โครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วยโครงการย่อย 35 โครงการ แบ่งเป็นกลุ่มโครงการใหญ่ได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโครงการเพื่อพัฒนาอาชีพ กลุ่มโครงการเพื่อพัฒนาสุขภาพและสังคม และกลุ่มโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งแต่ละโครงการย่อยต่างก็มีเป้าหมายหลักอันเดียวกัน คือ เพื่อพัฒนาชุมชนตำบลคูเต่า ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นประชากรตำบลคูเต่าทั้งหมด และเนื่องจากจำนวนโครงการมาก ทำให้บางครั้งประชากรบางส่วนมีโอกาสเข้าร่วมโครงการมากกว่า 1 กลุ่มโครงการ เช่น บางคนเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพ และโครงการพัฒนาสุขภาพและสังคมด้วย เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งประชากรตัวอย่าง เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มสุขภาพและสังคม กลุ่มพัฒนาองค์กรชุมชน กลุ่มผู้เข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการ และผู้เข้าร่วม 3 กลุ่มโครงการ เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มโครงการกับระดับการมีส่วนร่วมโครงการ และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างในโครงการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาสุขภาพและสังคม และโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 อัตราส่วนร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างตำบลคูเต่าระดับต่าง ๆ จำแนกตามประเภทกลุ่มโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กลุ่มโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม			จำนวน รวม	สถิติที่ใช้ทดสอบ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
พัฒนาอาชีพ	39.4	14.3	25.0	75	$\chi^2 = 18.043$
พัฒนาสุขภาพและสังคม	25.3	28.6	17.6	53	
พัฒนาองค์กรชุมชน	2.0	7.1	0.7	4	$\alpha = 0.2599$
เข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการ	30.3	50.0	50.7	106	
เข้าร่วมทั้ง 3 กลุ่มโครงการ	3.0	0	5.9	11	
รวม (%)	100.0	100.0	100.0		
(N)	99	14	136	249	

Significance at 0.05 df = 8 $\chi^2 = 15.507$

จากตาราง พิจารณาตามระดับการมีส่วนร่วมโครงการระดับสูง พบว่า ประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วม 2 โครงการ มีส่วนร่วมในโครงการมากที่สุด ประมาณร้อยละ 50.7 รองลงไปที่ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ มีร้อยละ 25.0 กลุ่มพัฒนาสังคมและสุขภาพ ร้อยละ 17.6 กลุ่มที่เข้าร่วม 3 กลุ่มโครงการ มีร้อยละ 5.9 และกลุ่มพัฒนาองค์กรชุมชนมีร้อยละ 0.7 ระดับปานกลาง พบว่า ประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการ มีส่วนร่วมโครงการมากที่สุด ประมาณร้อยละ 50.0 รองลงไปที่ กลุ่มโครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ ประมาณร้อยละ 28.6 กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ ประมาณร้อยละ 14.3 และกลุ่มโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน ประมาณร้อยละ 7.1 ระดับต่ำ พบว่า ประชากรตัวอย่างกลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพมีส่วนร่วม

มากที่สุด ประมาณร้อยละ 39.4 รองลงไป คือ กลุ่มที่เขารวม 2 กลุ่มโครงการ มีประมาณ ร้อยละ 30.3 กลุ่มโครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ มีประมาณร้อยละ 25.3 กลุ่มที่เขารวม 3 กลุ่มโครงการ มีประมาณร้อยละ 3.0 และ กลุ่มพัฒนาองค์กรชุมชนประมาณร้อยละ 2.0

ในการเขารวมโครงการต่าง ๆ ของประชากรตัวอย่างมักเขารวมมากกว่า 1 โครงการย่อย ซึ่งอยู่ในกลุ่มโครงการเดียวกัน แต่มีบางส่วนที่เขารวม 2 กลุ่มโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ และกลุ่มโครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ จากตารางที่ 14 จึงพบว่า ประชากรตัวอย่างที่เขารวม 2 กลุ่มโครงการมีส่วนร่วมโครงการในระดับปานกลาง และสูงมากกว่ากลุ่มโครงการอื่น ๆ คือ ประมาณร้อยละ 50.0 และ 250.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างใน 3 กลุ่มโครงการ คือ กลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ กลุ่มโครงการพัฒนาสุขภาพและสังคม และกลุ่มโครงการพัฒนาองค์กรชุมชนแล้ว พบว่า ประชากรตัวอย่างมีความสนใจ และมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ดังนี้ คือ โครงการพัฒนาอาชีพมีในระดับต่ำ (ร้อยละ 39.4) โครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ มีในระดับปานกลาง (ร้อยละ 25.6) และโครงการพัฒนาองค์กรชุมชนมีในระดับปานกลางที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของโครงการกล่าวคือ โครงการพัฒนาอาชีพส่วนใหญ่เป็นโครงการที่สมาชิกผู้เขารวมโครงการจะต้องลงทุน ซึ่งอาจจะ เป็นค่านายหน้าหรือ ค่าจ้างแรงงาน หรือ อื่น ๆ ส่วนโครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ มีลักษณะของการให้ความรู้ และบริการฟรีมากกว่าประชาชน ได้รับผลประโยชน์โดยตรงทันที ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมาร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติครั้งนี้ยืนยันได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของกลุ่มโครงการฯ กับระดับการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไขจะมีค่าไม่สูงนัก ($c = 0.2599$) ทั้งนี้ จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างในกลุ่มโครงการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยวิธีสัมพรรคดอยพหุแบบขั้นตอน

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยวิธีของสัมพรรคดอยพหุแบบขั้นตอนของการ
เข้าร่วมโครงการเข้ามาเป็นบทนำลตุเตา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการศึกษาคั้งนี้ ใช้
ตัวแปรต่าง ๆ ทำการทดสอบ 9 ตัว ด้วกัน คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศ อายุ
สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ การศึกษา ค่าแห่งทางสังคม เหตุผลของการเข้า
รวมโครงการฯ

สูตรสัมพรรคดอยพหุ

$$y = a + bx_1 + bx_2 + \dots + bx_n$$

$$y = \text{Var}_{12}$$

$$a = \text{ค่าคงที่}$$

$$b =$$

$$x_1 = \text{Var}_{11} \text{ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน}$$

$$x_2 = \text{Var}_{22} \text{ เพศ}$$

$$x_3 = \text{Var}_3 \text{ อายุ}$$

$$x_4 = \text{Var}_4 \text{ สถานภาพสมรส}$$

$$x_5 = \text{Var}_5 \text{ อาชีพหลัก}$$

$$x_6 = \text{Var}_6 \text{ รายได้}$$

$$x_7 = \text{Var}_7 \text{ การศึกษา}$$

$$x_8 = \text{Var}_8 \text{ ค่าแห่งทางสังคม}$$

$$x_9 = \text{Var}_9 \text{ เหตุผลของการเข้าร่วมโครงการฯ}$$

ผลการวิเคราะห์

$$\text{Var}_{12} = 2.9615 + (-.6410) \text{ Var}_2 \dots \dots \dots (1)$$

$$R = 0.22969$$

$$R^2 = 0.05276$$

$$\text{See} = 1.35161$$

$$F = 10.02545$$

$$\text{Beta} = - 0.22969$$

ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรเพศเป็นตัวแปรตัวแรก และตัวเดียวที่ได้รับการ
คัดเลือกตั้งปรากฏในสมการ (1) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ เพศของประชากรตัวอย่าง
สามารถอธิบายการผันแปรการเข้าร่วมโครงการได้มากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ซึ่งดูได้จาก
ค่า R และ R^2 ที่ค่าเท่ากับ 0.22969 และ 0.05276 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์
กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 10.02545$)

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาชนบท : การศึกษาเฉพาะกรณีโครงการพัฒนาชนบท ตำบลลู่เต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา" มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามลักษณะประชากร เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มโครงการพัฒนาอาชีพ โครงการพัฒนาสังคมและคุณภาพ และโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 527 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยวิธีการแจกแจงความถี่ ทำอัตราส่วนร้อย การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรใช้วิธีการทดสอบไคสแควร์ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 การหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ตำบลลู่เต่า ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุแบบขั้นตอน ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้

ลักษณะขอมูลทั่วไป

ประชากรตัวอย่างมีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กลุ่มใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีสถานภาพสมรสสูง จำนวนหมู่บ้านคือตำบลนาพุทธซึ่งมากกว่าหมู่บ้านอิสลาม การศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 การประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่คือเกษตรกรกรรม ประชากรตัวอย่างมีรายได้รวมเป็นรายปีทั้งหมดมากที่สุดอยู่ใน 2 กลุ่ม คือ ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท และระหว่าง 3,001-10,000 บาท ในอัตราเท่า ๆ กัน

ขนาดครอบครัวของประชากรตัวอย่างมีขนาดใหญ่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากอยู่ระหว่าง 6-10 คน ส่วนใหญ่ของประชากรตัวอย่างไม่มีตำแหน่งทางสังคม แต่กลุ่มใหญ่ทราบว่าเป็นหมู่บ้านมีการประชุมชาวบ้านทุกเดือน และมีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมประชุม ในการประชุมประชากรตัวอย่างมักเป็นผู้ฟังมากกว่าแสดงความคิดเห็น กลุ่มที่แสดงความคิดเห็น

กล่าวว่า เรื่องที่เสนอ หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมส่วนใหญ่เกี่ยวกับ เรื่องชีวิตความเป็น
อยู่ภายในหมู่บ้าน เรื่องงานอาชีพ และเรื่องที่เสนอหลาย ๆ เรื่องได้รับความสนใจ และนำไป
ดำเนินการต่อ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีน้อย เนื่องจากอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงและ
การจัดตั้งกลุ่มยังไม่เรียบร้อย

จากประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 527 ราย ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาชนบทตำบลคูเต่า
มีร้อยละ 47.25 ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีร้อยละ 52.75 ซึ่งได้ให้เหตุผลต่าง ๆ กัน สรุป
ได้ดังนี้ คือ ไม่มีเวลา โครงการไม่ตรงกับความต้องการ ใช้ชีวิตยากสูงเกินไป ไม่รู้กำหนด
การของโครงการที่แน่นอน

ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯ

ข้อมูลของประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ประชากรตัวอย่างจะ
เข้าร่วม 2 กลุ่มโครงการ แต่ถาเปรียบเทียบกับเฉพาะผู้ที่เข้าเพียงโครงการเดียว พบว่า ผู้เข้า
ร่วมโครงการพัฒนาอาชีพมากที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมของประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เข้า
มากกว่า 10 ครั้ง ซึ่งได้รับทราบข่าวจากผู้นำ คือ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ประชากรตัวอย่างมี
ความคิดเห็นว่า ประโยชน์ที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นเรื่องวิชาชีพการเกษตร และความรู้ด้านสุขภาพ
และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ คือ ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน และหรือผู้ที่เข้าร่วมปฏิบัติการในโครงการฯ

เหตุผลของการเข้าร่วมโครงการฯของประชากรตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวกับ
การมีรายได้เพิ่ม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละกลุ่มโครงการฯ พบว่า ประชากร
ตัวอย่างเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพด้วยเหตุผลของการมีรายได้ และผลผลิตเพิ่ม ส่วนโครง-
การพัฒนาสังคมและสุขภาพนั้น ประชากรตัวอย่างมีความสนใจเป็นส่วนทั่ว และต้องการความรู้
จึงเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งต่างจากผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน พบอีกเหตุผลว่า ต้อง
การรู้จักตน ต้องการรวมกลุ่ม และเป็นพื้นฐานสิ่งเกิดประการหนึ่งก็คือ ประชากรตัวอย่างจำนวนไม่
น้อยที่เข้าร่วมโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เป็น เพราะ เหตุผู้นำชักชวน

ผลการศึกษามีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่างในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาชุมชน
พบว่า ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ หรือร่วมปฏิบัติมากที่สุด รองลงไป
คือ การวางแผน การรวบรวมข้อมูล การระบุปัญหาและการประเมินผลตามลำดับ

ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชากรตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไคแอก เพต ซึ่งพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมโครงการพัฒนาชนบทในระดับสูง ขณะที่เพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์รุ่นที่ 25 ที่ทำการศึกษาเรื่องการร่วมมือของประชาชนต่อโครงการพัฒนาชนบทจากจน พ.ศ. 2527 ประชากรตัวอย่างกลุ่มอายุ 41-60 ปี จะมีส่วนร่วมโครงการในระดับสูงมากที่สุด และกลุ่มอายุ 20-40 ปีมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพหลักในการเลี้ยงสัตว์ และหรือทำการประมงจะมีส่วนร่วมโครงการในระดับปานกลางมากที่สุด ขณะที่กลุ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำ ประชากรตัวอย่างที่มีรายไ้รายปีต่ำกว่า 3,000 บาท จะมีส่วนร่วมโครงการระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มรายไ้ 10,001-30,000 บาท ส่วนกลุ่มรายไ้ 3,001-10,000 บาท มีส่วนร่วมโครงการในระดับต่ำ

ลักษณะโครงการพัฒนาชนบทต่างกัน ประชากรตัวอย่างจะมีส่วนร่วมต่างกัน กล่าวคือ โครงการพัฒนาอาชีพ ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำ โครงการพัฒนาสังคมและสุขภาพ ประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับโครงการพัฒนาองค์กรชุมชน

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยวิธีสหการถดถอยพหุแบบขั้นตอน เพื่อหาลำดับความสำคัญของปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมโครงการฯของประชากรตัวอย่าง จากปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายไ้ การศึกษา ค่าแรงทางสังคม และเหตุผลของการเข้าร่วมโครงการฯ ผลปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมโครงการฯที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้มีเพียงตัวเดียวคือ เพศ

ดังนั้น จึงสรุปผลการศึกษาเรื่องปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมไ้ดังนี้ คือ เพศ อายุ อาชีพหลัก รายไ้ และประเภทของกลุ่โครงการฯ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมโครงการพัฒนาชนบทต่ำลยู่ค่า และปัจจัยไ้มีความสำคัญที่สุดจากการศึกษาครั้งนี้คือ เพศ

ขอเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สอดคล้องกับข้อค้นพบของนักวิจัยท่านอื่นที่ได้ทำการวิจัยไว้ได้ผลตรงกัน เป็นการยืนยันว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมโครงการพัฒนาชนบทส่วนมากหรือเฉพาะในขั้นตอนการดำเนินการ หรือปฏิบัติการมากที่สุด ส่วนขั้นตอนที่สำคัญเช่น ขั้นตอนการระบุปัญหากลับมีส่วนร่วมน้อย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการพัฒนาชนบทนั้น ถ้าประสงค์จะให้ประสบผลสำเร็จ ควรที่ประชาชนจะต้องตื่นตัวและรู้ปัญหา ความต้องการของตนเองก่อน เมื่อเขาตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงแล้ว เขาจะสามารถสร้างโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนได้เอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ หรืออื่น ๆ หรือหากเป็นการนำโครงการลงไปยังพื้นที่ คาดได้ว่า ประชาชนจะให้ความสนใจและร่วมโครงการมากขึ้น เพราะตรงความต้องการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า รัฐ หรือนักพัฒนาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งหลายพึงให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติโครงการ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา รัฐไม่ควรสร้างโครงการแบบสำเร็จรูปให้กับประชาชน

2. เนื่องจากอาชีพ และรายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมโครงการฯ ผู้วิจัยขอเสนอว่า การทำโครงการพัฒนาใด ๆ ควรคำนึงถึงปัจจัยนี้ด้วย เพราะถ้าขัดกัน เช่น ประชาชนประกอบอาชีพที่จะต้องจากบ้านไปช่วงระยะหนึ่งเช่น การไปกรีดยาง และพักอยู่ในสวนยางพาราเป็นเวลานาน เป็นสัปดาห์ หรือการออกทะเลจับปลาตลอดกลางคืน กลางวันต้องพัก ทำให้เขาไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้เป็นต้น หรือ ผู้มีรายได้น้อยยอมต้องขวนขวายทำมาหาเลี้ยงชีพ อาจทำให้ไม่สนใจจะเข้าร่วมโครงการพัฒนา ดังนั้น การทำโครงการฯ จึงไม่ควรขัดกับการดำเนินวิถีชีวิตของเขา และควรเป็นโครงการที่ช่วยเสริมให้เขามีอาชีพมั่นคง และรายได้เพิ่มขึ้น

3. การทำโครงการพัฒนาชนบทใด ๆ ควรมีระยะเวลาต่อเนื่องยาวพอสมควร และควรมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ ด้วยความเอาใจใส่จริงจัง เมื่อมีปัญหา รัฐควรให้ความช่วยเหลือ รัฐไม่ควรถอนตัวออกขณะที่ประชาชนยังไม่สามารถดำเนินการโครงการฯ ได้ด้วยตัวเอง หรือยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และรัฐควรจะถอนตัวออกเมื่อเขาสามารถดำเนินการเองได้

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลขัวมุง
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2519
- จักรกฤษณ์ นรินทิพย์คุณการ แนวคิดใหม่ในการพัฒนาชนบท : กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522
- จิรพรหม กาญจนะจิตร การพัฒนาชุมชน กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์. 2526
- ฉันทน์ ม่วงฉวี "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น
อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ "วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526
- นิพัทธ์ เวช สืบแสง "การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา" ชาวสารภีวิจัยชาวเขา
ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2526
- บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2528) "การมีส่วนร่วมของชุมชน" วารสารสุโขทัย ปีที่ 8
ฉบับที่ 30 เมษายน-มิถุนายน 2528 : หน้า 65-70.
- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัยทางสังคมศาสตร์รุ่นที่ 25 รายงานการวิจัยการร่วมมือ
ของประชาชนต่อโครงการพัฒนาชนบทยากจน พ.ศ. 2527. ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรม
การวิจัยทางสังคมศาสตร์ กองส่งเสริมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน.
- พัฒน์ บุญรัตนกันธ์ การสร้างพลังชุมชนโดยกระบวนการพัฒนาชุมชน กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เร่งรัดพัฒนาชนบท, 2500
- พัทธยา สายหนู และกองวิจัยและประเมินผลกรมการพัฒนาชุมชน รายงานการวิจัยเรื่อง
การศึกษาสภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างใกล้ชิด ระยะเวลาตอนที่ 1
ภาคทั่วไป การปฏิบัติงานของพัฒนากรในเขตอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2509

ไพรัช เตชะรินทร์ การมีส่วนร่วมในสังคมการเมืองการปกครองของสตรีไทย กรุงเทพฯ
: กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย เอกสารอัดสำเนา 2525

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ การบริหารงานพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช 2524

ลิขิต ธีรเวคิน การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยของสมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525

สกันธ์ จันทักษ์ ปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์
เยาวชนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนา
สังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมยศ นาวิการ และสุสกี รุมาคม องค์การทฤษฎีและพฤติกรรม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
พิมพ์ , 2520

สมหวัง คงพิพัฒน์ การพัฒนาชุมชนในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม : ศึกษาเฉพาะกรณี
ความร่วมมือระหว่างราษฎรและรัฐบาล. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิต
วิทยาลัยแผนกสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510.

สาย หุตะเจริญ วิธีการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาเกษตรกรรม กรุงเทพฯ : คณะกรรมการ
พัฒนาชุมชน, 2510

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. เทคนิคการวิเคราะห์ทัวเปร์หลายตัวสำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์. (ไม่ระบุสถานที่พิมพ์) พ.ศ. 2527

สุรัสวดี หุณพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน
: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาคัน ตำบลวังน้ำลึก อำเภอโพธาราม จังหวัดนครสวรรค์
วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หลักเกณฑ์และวิธีคัดเลือกโครงการ
ตามแผนพัฒนาชนบทยากจน (พ.ศ. 2527-2529) กรุงเทพฯ : ยุติศัพท์ลิเคชั่น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการพัฒนาชนบทยากจน พ.ศ. 2527

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาชนบท : การศึกษาเฉพาะ
กรณีโครงการพัฒนาชนบท ตำบลลู่เต่า อำเภอหาคีใหญ่ จังหวัดสงขลา

- คำชี้แจง :
1. แบบสอบถามมีจำนวน 16 ข้อ 17 หน้า
 2. ให้เขียนเครื่องหมาย X ลงในช่อง หน้าข้อความที่ได้รับจาก
การสัมภาษณ์
 3. ให้เติมข้อความซึ่งเป็นคำตอบลงในช่องว่าง
 4. คำถามทุกข้อต้องมีคำตอบ เว้นข้อใดก็ได้

.....
ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลา.....น. ถึงน.

1) ข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามเลขที่

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว.....
จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน (นับคนที่อยู่จริงใน
ช่วง 1 เดือน ก่อนวันสัมภาษณ์)

2. เพศ

 ชาย หญิง

3. อายุ.....ปี

4. สถานภาพสมรส

 โสด สมรส หม้าย (ถูกลาย) หย่า แยกกันอยู่

5. อาชีพหลัก.....

รายได้.....บาท/ปี (โดยประมาณ)

อาชีพรอง.....

รายได้.....บาท/ปี (โดยประมาณ)

6. การศึกษาจบชั้น.....

7. ตำแหน่งทางสังคม.....

8. ศาสนา.....

2. การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชุมชน

1. ท่านเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนของมหาวิทยาลัยหรือไม่

ใช่ (ข้ามไปถามข้อ 3)

ไม่ใช่

2. เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชนของมหาวิทยาลัย

ไม่รู้ว่ามีโครงการ

เป็นโครงการที่ไม่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ

ใช้วิชาการสูงเกินไป (ลงทุนสูง เข้าใจยาก
ปฏิบัติได้ยาก)

ไม่มีเวลา

ไม่รู้กำหนดที่แน่นอนล่วงหน้า

อื่น ๆ ระบุ.....

3. ในหมู่บ้านของท่านมีการประชุมประชาชนหรือไม่

มี.....เดือน/ครั้ง

ไม่แน่นอน

ไม่มี (ข้ามไปข้อ 6)

4. ท่านเข้าร่วมประชุมทุกครั้งหรือไม่

ทุกครั้ง

บางครั้ง

ไม่เข้าร่วมประชุม

5. ท่านมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมของหมู่บ้านหรือไม่

ได้เรื่อง.....

ไม่ได้เพราะ.....

6. ท่านมีโอกาสเข้าร่วมแก้ไขปัญหามหาในหมู่บ้านร่วมกับกรรมการหรือสมาชิกคนอื่น ๆ หรือไม่

ได้ กิจกรรม.....

ไม่ได้ เพราะ.....

7. การแก้ไขปัญหานั้นท่านเสนอได้รับความสนใจจากกรรมการ หรือสมาชิกในการดำเนินการอย่างไร

ดำเนินการ

ไม่ได้รับความสนใจเลย

8. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง

เป็น

กลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มเยาวชน

กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์

อื่น ๆ ระบุ.....

ไม่เป็น

ข้อ 9 เป็นต้นไป ถามเฉพาะผู้ที่เข้าร่วมโครงการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

9. ท่านรวมกิจกรรมโครงการพัฒนาชนบทของมหาวิทยาลัยโครงการใดบ้าง

1.

2.

3.

10. ท่านเข้าร่วมโครงการในข้อ 9 ด้วยเหตุผลใด
(ตอบ เหตุผลที่สำคัญที่สุดเพียงข้อเดียว)

เหตุผล	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม
	1	2	3
1. ต้องการมีงานทำ			
2. ต้องการผลผลิตใหม่			
3. ต้องการความรู้ เพื่อคุณภาพของตน ครอบครัว และเพื่อนบ้าน			
4. หูร่ายไถพิเศษให้ครอบครัว			
5. ต้องการรวมกลุ่ม			
6. ความสนใจส่วนตัว			
7. วิธีการเขาใจง่าย ทำใ้สบาย (ไม่ใช้วิธีการที่ง่าย)			
8. การลงทุนไม่แพง			
9. ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมใ้			
10. ใ้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์			
11. ใ้หน้าที่ยกยวน			
12. อื่น ๆ ระบุ.....			

11. ท่านรับทราบข่าวโครงการที่ท่านไปร่วมจากผู้ใด

- ผู้ให้บ้าน กำนัน
- กรรมการหมู่บ้าน
- ผศส. หรือ อสม.
- หมอตำแย
- เพื่อนบ้าน
- เจ้าหน้าที่โครงการซึ่งอยู่ประจำในตำบล
- ปรากฏกระจายเสียงจากมัสยิด/วัด
- อื่น ๆ ระบุ.....

12. ท่านทำอะไรบ้างในโครงการนี้เข้าร่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

12.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

- สอบแบบสัมภาษณ์บอกข้อมูล
- บอกนำทางให้แก่เจ้าหน้าที่โครงการ

12.2 ขั้นตอนปัญหา

- บอกความต้องการและปัญหา
- บอกความต้องการเร่งด่วน
- บอกสาเหตุของปัญหา

12.3 ^๕ ขั้นวางแผน

- ออกความคิดเห็นในการกำหนดทางเลือก
แนวทางแก้ไขปัญหา
- บอกทรัพยากรที่จะใช้ประโยชน์ในหมู่บ้าน
- อาสารับผิดชอบการจัดกิจกรรมเอง
- รับผิดชอบเรื่องการเตรียมสถานที่
- กระจายข่าวไปสู่เพื่อนบ้าน
- ออกเงินซื้อวัสดุอุปกรณ์

12.4 ^๕ ขั้นปฏิบัติงานตามแผน

- ไปร่วมประชุม อบรม การสาธิต
ภาพยนตร์ ศึกษารายละเอียด
- ไปร่วมปฏิบัติงาน (ออกแรง)
- ไม่รับบริการ เช่น ไม่รับการฉีดวัคซีน
ไก่ หมู
- จัดสถานที่
- ชักชวนเพื่อนบ้านไปร่วมงาน
- ออกเงินซื้ออุปกรณ์

12.5 ^๕ ขั้นประเมินผล (หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมในข้อ 12.4)

- บอกประโยชน์ที่ได้รับ
- ให้ออกคิดเห็นในการปรับปรุงกิจกรรมโครงการ

13. ใครเป็นคนที่เห็นว่าควรจะทำกิจกรรมใดในโครงการ
ที่เขารวม

ไม่มี ทำเอง

เพื่อนบ้าน

ผู้ใหญ่บ้าน

ครู/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ผสส. อสม.

ผู้นำทางศาสนา

เจ้าหน้าที่โครงการ

14. ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาชุมชนของมหาวิทยาลัย ใคร เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด

ประชาชนทั่วไป

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ผสส. อสม.

เฉพาะคนที่นำไปปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่โครงการซึ่งอยู่ประจำในตำบล

อาจารย์เจ้าของโครงการ

ข้าราชการในตำบล (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู

พัฒนาการ เกษตรตำบล)

15. ท่านไปรวมกิจกรรมบ่อยครั้งเพียงใด

ระบุจำนวนครั้ง.....

ทุกครั้งตามที่กำหนดของโครงการ

16. หลังจากรวมโครงการแล้ว ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สุขภาพดีขึ้น
- มีความรู้ในการประกอบอาชีพมากขึ้น
- รายได้หลักเพิ่มขึ้น
- มีงานทำเต็มรายได้ให้เกษตรกรทั่ว (นอกเหนือจาก
- อาชีพหลัก)
- ได้รับการยอมรับจากกลุ่มมากขึ้น
- มีงานทำ (จากเดิมเป็นตนไม่มีงานทำ)

โครงการย่อยจำนวน 35 โครงการซึ่งจัดดำเนินการในหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน
ของตำบลกุเตา

หมู่ 1 และ 2

กลุ่มที่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) ทดสอบดินและเพิ่มผลผลิต
ข้าว
- 2) ปรับปรุงดิน เปรี้ยว
- 3) ปรับปรุงพันธุ์สุกร
- 4) อบรมการสานและทำผลิตภัณฑ์จากใบเตย

กลุ่มที่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) ตรวจสอบสภาพนักเรียน
- 2) นำสะอาดเพื่อการบริโภค
- 3) สร้างถังเก็บน้ำฝนด้วยไม้ไผ่
เสริมคอนกรีต
- 4) ฝึกอบรมสู่ศึกษาคูและ
นักเรียน
- 5) อบรมการรักษาพยาบาล
ในครัวเรือน
- 6) กำจัดหนองพยายาล้ำไส้

กลุ่มที่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- 1) พัฒนาเยาวชน 2

หมู่ 3

กลุ่มที่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) อบรมและสาธิตการปรับ
ปรุงสวนส้ม
- 2) อบรมการฉีควัคซีนไก่

กลุ่มที่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) โอน้ำขนาดยักษ์
- 2) อบรมการรักษาพยาบาล
ในครัวเรือน

กลุ่มที่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- 1) การสร้างและรวมกลุ่ม
สหกรณ์
- 2) การสร้างถนน เขานากุ้ง

หมู่ 4

หมู่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) อบรมการสานและทำผลิตภัณฑ์จากใบเตย
- 2) ปรับปรุงพันธุ์สุกร
- 3) อบรมการฉีควัคซีนไก่และสุกร

หมู่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) พัฒนาคานโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน
- 2) ฝึกอบรมผู้ศึกษาคูและนักเรียน
- 3) ตรวจสอบภาพเด็กนักเรียน
- 4) อบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน
- 5) กำจัดหนอนพยาธิลำไส้สำหรับนักเรียน

หมู่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

ไม่มี

หมู่ 5

หมู่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) อบรมและสาธิตการปรับปรุงสวนส้ม
- 2) อบรมการฉีควัคซีนไก่
- 3) สาธิตการทำปุ๋ยหมัก
- 4) สาธิตการปลูกผักหลังฤดูเก็บเกี่ยว
- 5) สร้างทุ่งหญ้าแบบสวนหลังบ้าน
- 6) อบรมการสานและทำผลิตภัณฑ์จากใบเตย

หมู่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) ตรวจสอบภาพนักเรียน
- 2) บอแกสซีภาพ
- 3) ฝึกอบรมผู้ศึกษาคูและนักเรียน
- 4) อบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน
- 5) กำจัดหนอนพยาธิลำไส้สำหรับนักเรียน

หมู่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- 1) พัฒนาเยาวชน 2

หมู่ที่ 6

กลุ่มที่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) อบรมและสาธิตการปรับปรุงสวนส้ม
- 2) อบรมการฉีควัคซีนไก่และสุกร
- 3) สาธิตการทำปุ๋ยหมัก
- 4) ควบคุมศัตรูพืชโดยชีวภาพ

กลุ่มที่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) อบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน

กลุ่มที่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- ไม่มี -

หมู่ที่ 7

กลุ่มที่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) ทดสอบดินและเพิ่มผลผลิตข้าว
- 2) ทดลองปรับปรุงพันธุ์อ้อย
- 3) สาธิตการเลี้ยงไก่ไข่
- 4) อบรมและสาธิตการปรับปรุงสวนส้ม
- 5) อบรมการฉีควัคซีนไก่
- 6) การเลี้ยงกุงกามกรามในทะเลสาบ
- 7) การเลี้ยงกุงແໜ່ວຍ
- 8) การเลี้ยงกุงกูดาคำ
- 9) การเลี้ยงปลากระพงขาวในที่ลอมซังในทะเลสาบ
- 10) สาธิตการทำปุ๋ยหมัก
- 11) อบรมช่างในหมู่บ้าน

กลุ่มที่ 2

พัฒนาสุขภาพ และสังคม

- 1) ตรวจสอบสภาพน้ำดื่ม
- 2) สร้างถังเก็บน้ำฝนด้วยไม้ไผ่เสริมคอนกรีต
- 3) บ่อแกสชีวภาพ
- 4) ศึกษาภาวะโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน
- 5) พัฒนาการโภชนาการในเด็กก่อนวัยเรียน
- 6) ฝึกอบรมผู้ศึกษาดูและเด็กนักเรียน
- 7) อบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน
- 8) พัฒนาศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน
- 9) กำจัดหนอนพยาธิไส้สำหรับเด็กนักเรียน

กลุ่มที่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- ไม่มี -

หน้า
หน้า
หน้า 8

หน้า
หน้า
หน้า 1

หน้า
หน้า
หน้า 2

หน้า
หน้า
หน้า 3

หน้า
หน้า
หน้าอาชีพ

หน้า
หน้า
หน้าสุขภาพและสังคม

หน้า
หน้า
หน้าองค์กรชุมชน

- 1) พัฒนาเยาวชน 1
- 2) อบรมการฉีควัคซีนไขและ
สุกร
- 3) ปรับปรุงพันธุ์สุกร

- 1) ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน
- 2) ฝึกอบรมสุขศึกษาครูและนักเรียน
- 3) อบรมการรักษาพยาบาลใน
ครัวเรือน
- 4) กำจัดหนองพยาธิไส้สำหรับนักเรียน

- ไม่มี -

หน้า
หน้า
หน้า 9

หน้า
หน้า
หน้า 1

หน้า
หน้า
หน้า 2

หน้า
หน้า
หน้า 3

หน้า
หน้า
หน้าอาชีพ

หน้า
หน้า
หน้าสุขภาพและสังคม

หน้า
หน้า
หน้าองค์กรชุมชน

- 1) พัฒนาอาชีพ
- 2) อบรมการฉีควัคซีนไข
และสุกร
- 3) ปรับปรุงพันธุ์สุกร

- 1) ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน
- 2) ฝึกอบรมสุขภาพ
- 3) พัฒนาค้นโกชนาการในเด็กกอนวัยเรียน
- 4) ฝึกอบรมสุขศึกษาครูและนักเรียน
- 5) อบรมการรักษาพยาบาลในครัวเรือน
- 6) พัฒนาศูนย์เด็กกอนวัยเรียน
- 7) กำจัดหนองพยาธิไส้สำหรับนักเรียน
- 8) สวมราคน้ำ

- ไม่มี -

หมู่ 10

กลุ่มที่ 1

พัฒนาอาชีพ

- 1) ปรับปรุงดินเปรี้ยว
- 2) อบรมการฉีควัวคั้นไก่

และสุกร

- 3) ทดสอบดินและเพิ่มผลผลิตข้าว

กลุ่มที่ 2

พัฒนาสุขภาพและสังคม

- 1) อบรมการรักษาพยาบาล
- 2) การสร้างส้วมราคน้ำ

กลุ่มที่ 3

พัฒนาองค์กรชุมชน

- ไม่มี -